

18–35-vuotiaiden suomalaisten sijoituskäyttäytyminen ja sen muutokset vuosina 2020–2022

Julia Suntio

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Opinnäytetyö

2023

Tiivistelmä

Tekijä(t) Julia Suntio
Tutkinto Tradenomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi 18–35-vuotiaiden suomalaisten sijoituskäyttäytyminen ja sen muutokset vuosina 2020–2022
Sivu- ja liitesivumäärä 46+5
<p>Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, millaisia sijoittajia 18–35-vuotiaat ovat ja mitä muutoksia heidän sijoituskäyttäytymisessään on tapahtunut vuosien 2020–2022 aikana. Muutosten tarkastelu jakso ovat vuodet 2020–2022 ja muutosten tutkiminen painottuu koronapandemian ja sitä seuranneen korkean inflaation vaikutuksista 18–35-vuotiaiden sijoituskäyttäytymiseen.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään ensin sijoittamista yleisesti ja siihen liittyviä teorioita, motiiveja ja riskejä. Lisäksi tutustutaan yleisesti suomalaisten sijoittamiseen ja sijoituskäyttäytymiseen. Seuraavaksi esitellään erilaisia sijoituskohteita ja niiden ominaisuuksia. Viimeisimpänä viitekehyksessä perehdytään eri aikaisempiin ja nykyisiin talouden kriiseihin ja niiden ominaisuuksiin. Viimeisessä luvussa käydään läpi myös tutkimuksen kannalta olennaiset kriisit koronaviruspandemia ja inflaatio sekä niiden vaikutukset talouteen, sijoitusmarkkinoihin ja sijoittajiin.</p> <p>Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Tutkimuksen tuottamiseksi luotiin kyselylomake, joka koostui viidestä taustatietokysymyksestä ja 14 kysymyksestä liittyen kohderyhmän sijoittamiseen ja sen muutoksiin. Kyselylomake jaettiin 17.4.2023 Sijoituskerho nimisessä Facebook -ryhmässä, jossa on yli 100 000 jäsentä. Vastauksia kyselyyn saatiin 85 kappaletta ja kysely suljettiin 21.4.2023.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että 18–35-vuotiaat sijoittavat pitkällä aikajänteellä paljon osakkeisiin ja rahastoihin, erityisesti indeksirahastoihin. Suurimman osan sijoittamisen motiivina toimii vaurastuminen ja taloudellisen riippumattomuuden saavuttaminen eli he hakevat sijoituksilleen korkeaa tuottoa eivätkä myöskään kaihdakaan riskiä.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella voidaan myös todeta, ettei koronaviruspandemialla tai korkealla inflaatiolla ole ollut merkittävää vaikutusta 18–35-vuotiaiden sijoituskäyttäytymiseen. Eniten muutosta sijoituskäyttäytymisessä voidaan nähdä koronapandemian aikana, kun yli puolet kokivat kaupankäyntiaktiivisuutensa lisääntyneen edes hieman pandemian aikana. Korkean inflaation aikana ei havaittu samaa ilmiötä ja muutenkin korkean inflaation aikana sijoittajien käyttäytymisessä voitiin havaita vähemmän muutoksia kuin koronapandemian aikana.</p>
Asiasanat Sijoittaminen, sijoituskäyttäytyminen, inflaatio, korkojen nousu, koronaviruspandemia

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön aihe, rajaus ja tavoitteet.....	2
1.2	Tutkimusongelma.....	2
1.3	Opinnäytetyön rakenne	3
2	Sijoittaminen.....	5
2.1	Perinteinen rahoitusteoria.....	5
2.2	Moderni portfolioteoria.....	5
2.3	Käyttäytymistieteellinen rahoitusteoria.....	6
2.4	Sijoittamisen motiivit.....	6
2.5	Riskinsietokyky.....	7
2.6	Suomalaisten sijoittaminen.....	9
3	Sijoitusinstrumentit	11
3.1	Osakkeet.....	11
3.2	Sijoitusrahastot.....	11
3.2.1	Osakerahastot	12
3.2.2	Korkorahastot	12
3.2.3	Yhdistelmärahastot	13
3.2.4	Indeksirahastot	13
3.2.5	ETF-rahastot.....	14
3.3	Reaaliomaisuus.....	14
3.3.1	Kiinteistöt	14
3.3.2	Metsä.....	15
3.4	Muut sijoituskohteet.....	16
3.4.1	Johdannaiset	16
3.4.2	Kryptovaluutat.....	16
4	Kriisit sijoitusmarkkinoilla	17
4.1	IT-kuplan puhkeaminen 1990-luvun lopulla	17
4.2	Finanssikriisi 2007–2008	17
4.3	Koronaviruspandemia (2019-)	19
4.4	Inflaatio ja korkojen nousu (2021-)	21
5	Tutkimusprosessi	25
5.1	Tutkimusmenetelmä	25
5.2	Tutkimuksen toteutus	26
6	Tutkimuksen tulokset.....	27
6.1	Vastaajien tausta.....	27

6.2	Vastaajien sijoitusprofiili	28
6.3	Koronapandemian vaikutus kohderyhmän sijoituskäyttäytymiseen.....	31
6.4	Korkean inflaation vaikutus kohderyhmän sijoituskäyttäytymiseen	34
7	Pohdinta	37
7.1	Johtopäätökset.....	37
7.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	39
8	Oma oppiminen	41
	Lähteet.....	42
	Liitteet.....	47

1 Johdanto

Yhä useampi suomalainen säästää ja sijoittaa. Sijoittaminen on ollut kasvava trendi viime vuosien aikana lisääntyneiden sijoituspalveluiden ansiosta. Nykyään sijoittaminen on helppo aloittaa eikä välttämättä vaadi suuria rahasummia päästäkseen alkuun. Sijoittaminen ja säästäminen on nykyäänä trendi myös nuorempien keskuudessa ja viimeisen kymmenen vuoden aikana nuorten sijoittaminen on lisääntynyt selvästi. Syitä sijoitusinnon kasvuun on tiedon lisääntyminen, lisääntyneet sijoittamisen verkkoalustat ja sosiaalinen media. Lisäksi sijoittamisen houkuttelevuutta ja mainetta on parantanut viime vuosina pinnalla olleet vastuullisuuskysymykset, jotka ovat saaneet enemmän jalansijaa sijoituskeskustelussa kannattavuuden lisäksi. (Närhi 2023.)

Vuodet 2020–2022 ovat olleet taloudelle haastavia vuosia. Helmikuussa vuonna 2020 alkanut koronapandemia ja sen voittamiseksi tehdyt toimenpiteet aiheuttivat maailmantalouden äkkipysähdysten. (Korhonen & Virolainen 2020.) Koronapandemia ja siitä aiheutuneet toimenpiteet supistivat merkittävästi myös Suomen taloutta ja vaikuttivat erityisesti yksityiseen kulutukseen sekä vientiin. (Finanssivalvonta 2021.) Talouden yhtäaikainen sulkeutuminen ja epävarmuus tilanteen kestosta sai pörssin romahtamaan maaliskuussa 2020, joka loi paniikkimielialaa myös sijoitusmarkkinoilla. (Lepikko, 2020.)

Vuonna 2021 pandemian hellittäessä inflaatio alkoi kiihtyä voimakkaasti energian hintojen nousun ja palveluhintojen elpymisen seurauksena. Inflaatiota kiihdytti entisestään Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan helmikuussa 2022, joka aiheutti häiriöitä energiantoimituksissa, mikä nosti energian hintoja entisestään. (Oinonen & Pönkä 2022.) Venäjän hyökkäyssodasta seuranneet talouspakotteet lisäsivät epävarmuutta Euroopan talouskehityksestä entisestään, mikä heijastui myös kuluttajien ja yritysten luottamukseen. (Poutanen & Vilmi 2022.) Korkea inflaatio ja sen kehitys on myös aiheuttanut huolta sijoittajissa. Pörssisäätiön sijoittajabarometrin mukaan sijoittajat pitivät inflaatiota sijoittamisen suurimpana riskinä vuonna 2022. (Sijoittajabarometri 2022.)

Ajatus opinnäytetyöhön lähti siitä, että halusin aiheen olevan ajankohtainen ja itseäni kiinnostava, josta haluaisin oppia lisää. Halusin yhdistää sijoittamisen johonkin ajankohtaiseen aiheeseen, mutta en halunnut käsitellä pelkästään koronapandemiaa, koska aiheesta on tehty jo useampi opinnäytetyö. Sen vuoksi sisällytin aiheeseen myös koronapandemian jälkeisen korkean inflaation ajan, sillä se on tälläkin hetkellä ajankohtainen ja moniin ihmisiin vaikuttava aihe. Opinnäytetyön tarkoituksena on saada tietoa 18–35-vuotiaiden suomalaisten sijoittamisesta ja lisäksi selvittää, onko koronapandemia ja korkea inflaatio on vaikuttanut heidän sijoituskäyttäytymiseensä vuosina 2020–2022.

1.1 Opinnäytetyön aihe, rajaus ja tavoitteet

Opinnäytetyön aiheena on 18–35-vuotiaiden suomalaisten sijoituskäyttäytyminen ja sen muutokset vuosien 2020–2022 aikana. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millaisia sijoittajia 18–35-vuotiaat suomalaiset ovat ja miten vuosien 2020–2022 maailmanlaajuisesti merkittävät tapahtumat ovat vaikuttaneet heidän sijoittamiseensa. Aiheen taustalla on oma kiinnostukseni sijoittamiseen ja halu oppia aiheesta lisää. Sijoittamisen suosio on ollut viime aikoina kasvussa nuorempienkin keskuudessa esimerkiksi tiedon lisääntymisen, uusien sijoituspalveluiden ja sosiaalisen median ansiosta. Minua itseäni kiinnostaa miksi, miten ja mihin suomalaiset nuoret aikuiset sijoittavat ja mitä mahdollisia muutoksia näiden kahden merkittävän vuoden aikana on tapahtunut heidän sijoituskäyttäytymisessään.

Tutkimus on rajattu 18–35-vuotiaisiin suomalaisiin yksityissijoittajiin, jotka sijoittavat vähintään yhteen sijoitustuotteeseen. Tutkimuksessa käsitellään sijoitustuotteista osakkeet, osakerahastot, korakorahastot, indeksirahastot, ETF-rahastot, kiinteistöt, metsä, johdannaiset ja kryptovaluutat. Tutkimuksessa ei otettu huomioon muihin sijoituskohteisiin sijoittavia tai suuria institutionaalisia sijoittajia.

Tutkimuksen ensisijaisena tavoitteena on selvittää 18–35-vuotiaiden suomalaisten sijoituskäyttäytymistä ja mahdollisia muutoksia vuosien 2020–2022 aikana, jolla saadaan jo vastaus tutkimuksen pääongelmaan. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on selvittää miten koronapandemia, ja siitä seurannut korkea inflaatio on vaikuttanut sijoittajiin ja heidän kaupankäyntiinsä markkinoilla.

1.2 Tutkimusongelma

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miten 18–30-vuotiaat suomalaiset sijoittavat ja minkälaisia muutoksia vuosien 2020–2022 aikana on tapahtunut. Sijoituskäyttäytymisen selvittämiseksi täytyy selvittää, mitkä ovat kohderyhmän motiivit, mistä heidän sijoitussalkkunsu koostuu ja kuinka hyvin he sietävät riskejä. Sijoituskäyttäytymisen muutosten kartoittamiseksi tulee selvittää, miten koronapandemia ja korkea inflaatio on vaikuttanut heidän sijoituspäätöksiinsä.

Opinnäytetyön pääongelma:

Miten 18–35-vuotiaat suomalaiset sijoittavat ja mitä muutoksia on tapahtunut vuosien 2020–2022 aikana?

Opinnäytetyön alaongelmat:

1. Mitkä ovat 18–35-vuotiaiden suomalaisten sijoittamisen motiivit?
2. Mihin 18–35-vuotiaat suomalaiset sijoittavat?

3. Miten paljon 18–35-vuotiaat suomalaiset sijoittajat sietävät riskiä?
4. Miten koronapandemia on vaikuttanut 18–35-vuotiaiden suomalaisten sijoittamiseen?
5. Miten korkea inflaatio on vaikuttanut 18–35-vuotiaiden suomalaisten sijoituskäyttäytymiseen?

Peittomatriisissa on esitetty opinnäytetyön alaongelmat ja niiden yhteys viitekehysten lukuihin ja alalukuihin kyselylomakkeen kysymyksiin sekä tutkimustulosten alalukuihin. Yhteydet viitekehysten ja tutkimuksen tuloksiin on esitetty käyttäen lukujen numeroita ja kyselylomakkeen (ks. Liite 1) kysymysten numerointia avuksi käyttäen. (Taulukko1.)

Taulukko 1. Peittomatriisi

Opinnäytetyön alaongelmat	Viitekehys	Kyselylomakkeen kysymykset	Tutkimuksen tulokset
Mitkä ovat 18–35-vuotiaiden sijoittamisen motiivit?	2.2	8	6.2
Mihin tuotteisiin sijoitetaan?	3	9	6.2
Kuinka hyvin sietää riskiä?	2.3	12	6.2
Miten koronapandemia vaikutti sijoituskäyttäytymiseen?	4.3	14–17	6.3
Miten korkea inflaatio vaikutti sijoituskäyttäytymiseen?	4.4	18–21	6.4

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyön rakenne voidaan jakaa neljään osaan eli johdantoon, viitekehykseen, empiiriseen osioon ja pohdintaan. Johdannossa esitellään opinnäytetyön aihe, sen rajaukset ja tavoitteet sekä käsitellään tutkimuksen pää- ja alaongelmat, joihin tutkimuksen avulla halutaan saada vastaus. Viitekehys on teoreettinen perusta tutkimukselle. Se käsittelee sijoittamista, sijoitustuotteita ja

markkinoilla nähtyjä kriisejä vuosien ajalta. Empiirinen osio on itse tutkimusosio, joka käsittelee tarkemmin tutkimuksen toteutustapaa, saatuja tutkimustuloksia ja niistä saatuja johtopäätöksiä. Viimeinen osa koostuu pohdinnasta, joka sisältää yhteenvedon tutkimuksen tuloksista sekä lisäksi pohdintaa tutkimuksen luotettavuudesta ja omasta oppimisesta.

2 Sijoittaminen

Sijoittaminen tarkoittaa eri sijoituskohteiden, kuten osakkeiden ostoa, omistamista ja myymistä tarkoituksena tehdä voittoa. Yksinkertaistettuna se tarkoittaa sitä, että ostetaan valittu sijoituskohde halvemmalla ja myydään kalliimmalla, jolloin sijoituskohteesta saa myyntivoittoa. Sijoituksista voi arvonnousun lisäksi saada tuottoa pitkällä aikavälillä yrityksen maksamista osingoista, koroista tai vuokratuotoista. (Napoletano & Curry 2022.)

2.1 Perinteinen rahoitusteoria

Perinteinen rahoitusteoria olettaa rahoitusmarkkinoilla toimivien olevan täysin rationaalisia toimijoita. Nämä toimijat tekevät puolueettomia ja rationaalisia päätöksiä ja maksimoivat omat hyötynsä. Huonojen päätöksien tekemisellä on myös negatiivisia seurauksia markkinoilla. Ajan myötä sijoittajat joko oppisivat tekemään parempia päätöksiä tai lähtevät markkinoilta kokonaan pois. Mitkään virheistä eivät myöskään korreloi keskenään ja siksi ne eivät vaikuta markkinahintoihin. (Baker & Nofsinger, 2010, 4.)

Tämän kaltainen rationaalisuus liittyy tehokkaiden markkinoiden hypoteesiin. Tehokkailla markkinoilla toimivilla rationaalisilla toimijoilla on käytettävissään kaikki mahdollinen heitä hyödyttävä informaatio. Kaikki sijoittajat voiva hyödyntää tätä saatavilla olevaa tietoa ja tieto heijastuu sijoituskohteiden hintoihin. Tämä tarkoittaa sitä, että markkinahinnat ovat yleensä oikeat. Vaihtelut hinnoissa johtuvat tällöin vain lyhyellä aika välillä toteutuneesta informaatiosta. (Baker & Nofsinger 2010, 4.)

Markkinoiden tehokkuus on yhteiskunnan kannalta todella tärkeää. Rahoitusmarkkinoiden pääasiallisena tehtävänä on allokoida varoja ylijäämäiseltä sektorilta alijäämäiselle sektorille mahdollisimman tehokkaasti. Markkinoiden ollessa tehottomat, sijoittajat pystyisivät saamaan suuri tuottoja ilman samankaltaisia riskejä eli pääomat eivät enää ohjautuisikaan tehokkaasti ja koko talous toimisi vajavaisesti. (Knüpfer & Puttonen 2018, 171.)

Toinen olennainen ja perinteinen konsepti on riskin ja tuoton suhde. Rationaalisilla markkinoilla toimijat haluavat korkeampia tuottoja korkeamman riskin sijoituskohteista. Riskin ja tuoton suhteen kuvaamiseksi käytetään erilaisia malleja, kuten CAP-malli, joka laskee tuotto-odotuksen käyttäen hyväksi osakkeen beeta-arvoa. (Baker & Nofsinger 2010, 4.)

2.2 Moderni portfolioteoria

Portfolioteoria on Harry Markowitzin vuonna 1952 esittämä teoria sijoitusten hajauttamisesta useaan eri sijoituskohteeseen. Portfolioteoriaan mukaan sijoittajan tulee pienentää riskiä hajauttamalla

sijoituksiaan eri sijoituskohteisiin. Portfolio on vielä tänäkin päivänä yksi sijoitusmaailman merkittävimmistä kulmakivistä. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 29.)

Hajauttaminen ei kuitenkaan poista sijoituksen riskiä kokonaan, sillä sijoituskohteiden määrän kasvaessa riskin pienentyminen hidastuu ja tietyn määrän saavuttaessaan, hajauttaminen ei pienennä enää riskiä. Osa riskistä, joka voidaan poistaa hajauttamisella, kutsutaan epäsystemaattiseksi riskiksi. Epäsystemaattinen riski syntyy, kun yksittäiseen arvopaperiin liittyy epävarmuutta ja se on yrityskohtaista. Jäljelle jäänyttä riskin osaa taas kutsutaan systemaattiseksi riskiksi, eli markkinariskiksi. Systemaattinen riski taas aiheutuu markkinoiden yleisestä heilahtelusta ja se vaikuttaa kaikkien arvopapereiden tuottoon osin samalla tavalla. (Kallunki ym. 2019, 29.)

Portfolioteorian mukaan sijoittaja valitsee saman riskitason sijoituskohteista salkun, jolla on suurin tuotto-odotus ja vastaavasti saman tuoton tarjoavista salkuista sijoittaja valitsee pienempi riskisemmän salkun. Tätä sanotaan tehokkaaksi rajapinnaksi. (Kallunki ym. 2019, 35.) Tehokas rintama puolestaan tarkoittaa sijoitussalkkua, joka muodostaa parhaimman mahdollisen portfolion tuoton ja riskin suhteen. Tuoton ja riskin suhde on optimaalinen silloin, kun salkku sijaitsee tällä rintamalla. (Kallunki ym. 2019, 35.)

2.3 Käyttäytymistieteellinen rahoitusteoria

Perinteinen rahoitusteoria on saanut rinnalleen haastajaksi 1980-luvulla Amos Tverskyn ja Robert J. Shillerin esittämän käyttäytymistieteellisen rahoitusteorian. Teoria haastaa perinteisen rahoitusteorian mukaisen sijoittajan rationaalisuuden. Käyttäytymistieteellisen rahoitusteorian mukaan ihminen ei aina käyttäydy markkinoilla rationaalisesti ja välillä ihmiset tekevät epärationaalisia sijoituspäätöksiä perustuen tunteisiin, oletuksiin ja havaintoihin. Vastoin perinteisen rahoitusteorian käsityksiä, käyttäytymistieteellinen rahoitusteoria näkee, että sijoittajien järkevästä pyrkimyksestä huolimatta sijoittajan rationaalisuus on rajallista. (Rambow 2022.)

Ihmisen ajatteluprosessiin vaikuttaa usein erilaiset tunnesuodattimet ja oikotiet, jotka vaikuttavat sijoittajan päätöksiin irrationaalisella tavalla, rikkoo perinteisiä käsityksiä riskin välttämisestä ja tekevät ennalta arvattavia virheitä ennusteissaan. Nämä ongelmat ovat todella yleisiä sijoittajien käyttäytymisessä ja rahoitusmarkkinoilla. Epäoptimaaliset päätökset vaikuttavat markkinoiden tehokkuuteen, henkilökohtaiseen omaisuuteen ja yritysten toimintaan. (Baker & Nofsinger 2010, 3.)

2.4 Sijoittamisen motiivit

Yleinen harhaluulo on, että kaikki sijoittajat haluavat vain rikastua nopeasti ja haluavat vain parasta mahdollista riskikorjattua tuottoa sijoituksilleen. Toki sijoittaminen tyydyttää tietyllä tavalla peliviettä ja sijoittamisella halutaan suuria voittoja ja onnistumisen tunteita. Sijoittaminen on kuitenkin

monelle paljon enemmänkin ja eri sijoittajilla on monia erilaisia motiiveja sijoittamiselleen. (Blomster 2018.)

Tyypillisimmät motiivit, jotka ohjaavat sijoituskäyttäytymistä ovat vaurastuminen ja taloudellinen riippumattomuus. Vauraus tarkoittaa ihmisille eri asioita, mutta yleensä sillä tarkoitetaan taloudellista turvaa eli sitä, ettei omasta taloudellisesta tilasta tarvitse murehtia päivittäin. Varallisuutta voi kerryttää pahan päivän varalle ja myös saavuttaakseen omia unelmiaan, kuten oman asunnon ostaminen. Taloudellinen riippumattomuus on elämäntapa, joka vaatii kurinalaisuutta, tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Taloudellisen riippumattomuuden saavuttamiseksi kuluissa tulee säästää, kulutusta vähentää ja sijoittaa kaikki ylimääräinen varallisuus korkean tuotto-odotuksen omaaviin sijoituskohteisiin. Yksi taloudellisen riippumattomuuden saavuttamisen kulmakivistä on mahdollisimman suuren summan jatkuva sijoittaminen. (Sijoittaja.fi s.a.a.; Nordnet s.a.b.)

Sijoittamiselle on rahan ja vaurastumisen lisäksi muitakin motiiveja. Jotkut sijoittajat haluavat tukea esimerkiksi suomalaista yrittäjyyttä tai vihreitä arvoja. Osa haluaa kokea olevansa mukana jossakin mielenkiintoisessa projektissa sijoittaessaan esimerkiksi StartUp -yrityksiin. Osa on taas kiinnostuneita yritystoiminnasta ja siitä mitä maailmassa tapahtuu. (Blomster 2018.)

2.5 Riskinsietokyky

Sijoitusprosessin ensimmäinen ja tärkein vaihe on tunnistaa sijoittajan oma riskinsietokyky. Riski sisältää käsitteenä sekä voiton että tappioiden syntymisen mahdollisuuden. Riskinsietokyky tarkoittaa sijoittajan henkilökohtaista kykyä sietää mahdollisia tappioita. Sijoittajia on erilaisia ja heillä on erilaisia tavoitteita sijoittamisen suhteen, jonka vuoksi he myös sietävät riskiä eri tavalla. Jotkut sijoittajat kestävät voimakkaitakin arvonvaihteluita ja toiset taas huolestuvat jo ajatuksesta, että sijoitusten arvo laskisi alle alkuperäisen sijoituksen arvon. (Kallunki ym. 2019, 12.)

Sijoittajan tavoitellessa suurta tuottoa, on hänen siedettävä korkeampaa riskiä, koska ilman riskiä ei voi saada sijoitukselleen korkeaa tuottoa. Vastaavasti matalaan tuottoon tyytyvällä sijoittajalla on yleensä matalampi riskinsietokyky. Olennaisinta on, että riskinsietokyky on täysin henkilökohtainen asia ja sen perusteella tehdyt sijoituspäätökset ovat kaikki yhtä hyviä. Sijoituspäätöstä tehdessä sijoittajan on kartoitettava oma riskinsietokykynsä ottaen huomioon varallisuutensa ja elämäntilanteensa. Korkeariskisiin sijoituskohteisiin ei yleensä kannata sijoittaa niin suurta osaa omasta varallisuudesta, että voimakkaat sijoituskohteiden arvonlaskut vaarantaisivat näiden varojen käyttöä. (Kallunki ym. 2019, 12.)

Alla oleva havainnollistaa sijoittajien kykyä sietää riskiä ja sitä, miten eri riskinsietokyvyn omaavat sijoittajat tekevät sijoituspäätöksiään. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Asteikko sijoittajien eri riskinsietokyvyistä. (Kallunki ym. 2019, 12.)

Riskinsietokyky asteikolla 1–10	Kuvaus
1–2 Hyvin matala riskinsietokyky	<ul style="list-style-type: none"> - Ei ole halukas ottamaan sijoituksissaan riskiä - Hankittu pääoma ei saa pienentyä sijoitusten arvon alentuessa - Tyytyväinen matalaan tuottoon
3–4 Matala riskinsietokyky	<ul style="list-style-type: none"> - Valmis tavoittelemaan suurempaa tuottoa pienellä riskillä - Alkuperäisen pääoman pieneminen suurempaa tuottoa tavoiteltaessa ei ole täysin mahdoton ajatus
5–7 Kohtuullinen riskinsietokyky	<ul style="list-style-type: none"> - Valmis tavoittelemaan suurempaa tuottoa kohtalaisella riskillä. - On valmis ottamaan riskiä pääoman osittaisesta pienemisestä suurempaa tuottoa tavoiteltaessa.
8–10 Korkea riskinsietokyky	<ul style="list-style-type: none"> - Tavoittelee korkeaa tuottoa suurella riskillä - Pääoman merkittävä pienentyminen ei keskipitkällä aika välillä ole ongelma

Riskinsietokykyyn ja sen määrittämiseen vaikuttavat lähtökohtaisesti sijoitushorisontti ja sijoitettava varallisuus. Sijoitushorisontti tarkoittaa aikaa, kuinka pitkään sijoitettu varallisuus voi olla sidottuna sijoituskohteeseen. Mitä pidempi sijoituksen aikajänne on, sitä enemmän riskiä sijoittaja voi ottaa. Sijoitettava varallisuus on osuus tuloista, jonka sijoittaja on valmis säästämään esimerkiksi kuukausittain. (Kukkasniemi 2022.)

Riskinottohalu on taas puolestaan yksilöllinen ominaisuus ja riippuu paljolti ihmisen luonteesta ja temperamentista. Toiset sijoittajat ovat luonteeltaan enemmän riskinottajia ja toiset taas enemmän turvallisuuden hakuksia. Toiset voivat olla päätöksissään enemmän impulsiivisia ja toiset taas harkitsevaisia ja kärsivällisiä. Joskus riskinsietokyky ja -halu eivät välttämättä kohtaa keskenään. Esimerkiksi riskinsietokyky voi olla korkea, mutta sijoittaja ei ole tunnistanut alhaista riskinottohalukkuuttaan. Tällöin saattaa päätyä sijoittamaan korkeammalla riskillä ja jo ensimmäinen kurssilasku voi saada sijoittajan myymään sijoituksensa pois eikä jää odottamaan kurssien kehittymistä. (Kukkasniemi 2022.)

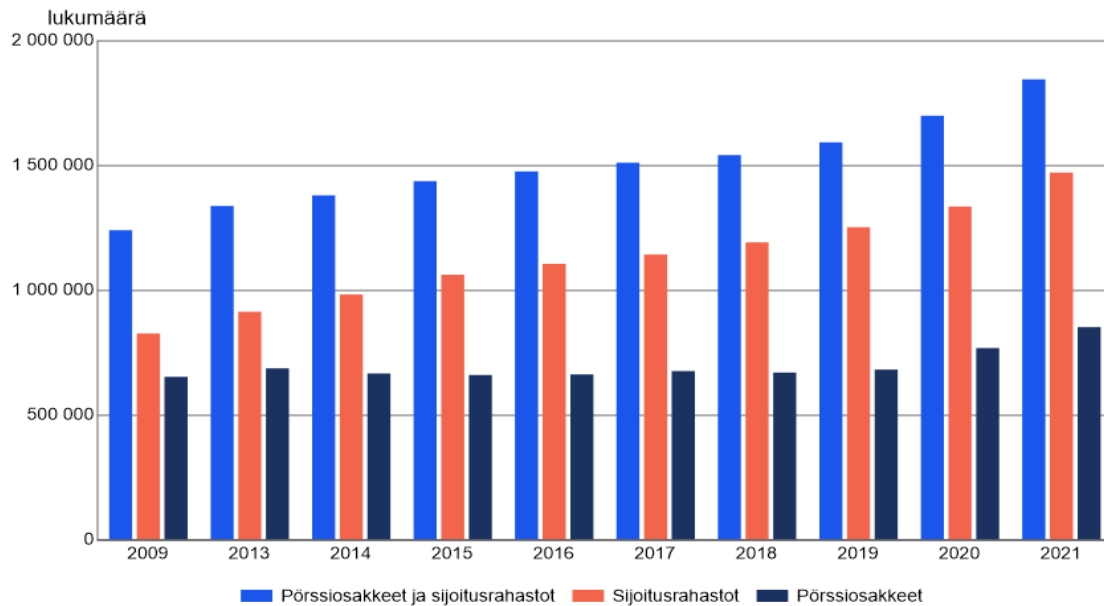
2.6 Suomalaisien sijoittaminen

Suomalaiset ovat tunnetusti varovaisia sijoittajia ja yhä edelleen lepuuttavat yhä enemmän rahaa lähes nollakorkoisilla pankkitileillä. Suomen Pankin tilastojen mukaan suomalaisten talletuskanta oli kesäkuussa 2022 yli 113 miljardia euroa, joista 92 prosenttia eli noin 104 miljardia makasi lähes korottomilla käyttötileillä. Vuonna 2021 kesäkuussa talletuskanta oli 5 miljardia euroa vähemmän, eli suomalaisten kotitalouksien talletuskanta on nousussa. Vaikka talletuskanta on nousussa, on sen vuosikasvu kuitenkin hidastunut vuoden 2021 yli 7 prosentin vuosikasvusta 4,8 prosenttiin. Samalla suomalaisista on tullut vielä entistäkin varovaisempia sijoittajia. Lisääntynyt varovaisuus on seurausta epävakaudesta osakemarkkinoilla. (Suomen Pankki 2023.)

Suomen Pankin teettämän tutkimuksen mukaan suomalaisten rahastopääomakanta supistui merkittävästi vuonna 2022. Loppuvuonna 2022 rahastopääomakanta oli 137,5 miljardia euroa, joka on yli 25 miljardia euroa vähemmän kuin vuonna 2021 vastaavana ajankohtana. Supistuminen johtui pääosin sijoitusrahastojen omistamien arvopapereiden arvonalaskusta, mutta rahastoista tehtiin myös lunastuksia runsaasti. Suurimmat rahastotyytit, osake- ja korkorahastot supistuivat pääomaltaan vuoden 2022. aikana melko saman verran. Osakerahastojen pääomakanta oli 58,3 miljardia euroa ja korkorahastojen 52,6 miljardia euroa, joka kattaa 81 % koko sijoitusrahastojen pääomakannasta. (Suomen Pankki 2023.)

Suomalaisten sijoitusvarallisuus on ollut kasvussa viime vuosina. Asuinväestöstä 34 prosenttia omisti vuoden 2021 pörssiosakkeita, sijoitusrahastoja tai molempia. Sijoitusrahastoja omisti 27 prosenttia ja pörssiosakkeita 16 prosenttia asuntoväestöstä. Pörssiosakkeiden ja sijoitusrahastojen omistajien lukumäärä kasvoi noin 146 000 henkilöllä vuodesta 2020. Sijoitusrahasto-osuuksien omistajien sijoitusrahasto-omistusten arvon mediaani oli 4600 euroa ja pörssiosakkeiden omistajien pörssiosakeomistusten mediaani oli 6600 euroa. Sukupuolijakauma on melko tasainen (Tilastokeskus 2022.)

Pörssiosakkeita, sijoitusrahastoja tai molempia omistavien henkilöiden lukumäärä vuosina 2009-2021

Lähde: Tilastokeskus, kotitalouksien varallisuus

Kuva 1. Pörssiosakkeita, sijoitusrahastoja tai molempia omistavien henkilöiden lukumäärä vuosina 2009–2021. (Pörssisäätiö 2023)

Viime vuosina suomalaiset ovat innostuneet sijoittamaan yhä useammin ulkomaisiin osakkeisiin Helsingin pörssin sijasta. Kokonaisuudessaan ulkomaisten pörssiosakkeiden osuus kaikista suomalaisten omistamista pörssiosakkeista on vielä alle kymmenyksen, mutta tarkastellessa vain uusia osakekauppoja, on osuus jo lähes 40 prosenttia. Syy suomalaisten lisääntyneeseen intoon sijoittaa ulkomaisiin osakkeisiin on varmasti kaupankäyntikulujen lasku, mutta myös se, että ulkomailta löytyy toimialoja, joita ei välttämättä löydy kotimaisesta tarjonnasta. Yhdysvalloissa on suuria teknologia yrityksiä, Tanskassa lääkeyhtiöitä, Norjassa öljyä, Ruotsissa kuluttajakaupan jättiläisiä ja Saksassa autovalmistajia. Piensijoittajille on ominaista suosia osakkeita, jotka ovat jo entuudestaan tuttuja. Esimerkiksi Apple, Google ja Facebook ovat tänä päivänä monelle suomalaiselle tutumpia kuin kotimaiset UPM, Stora Enso tai Neste. (Mäntylä 2021.)

3 Sijoitusinstrumentit

3.1 Osakkeet

Osake tarkoittaa omistusosuutta osakeyhtiössä. Yhtiö laskee liikkeelle osakkeita osakeannissa ja siitä muodostuu yhtiön osakepääoma. Kun sijoittaja ostaa osakeannista yhtiön osakkeita, hän tulee omistamaan osuuden, joka on yhtä suuri kuin hänen omistamiensa osakkeiden osuus kaikista yhtiön osakkeista. Omistusosuuden myötä osakkeen omistaja saa taloudellista ja hallinnollista valtaa yhtiössä sekä hänellä on myös päätösvaltaa yhtiökokouksessa. Omistajan taloudellisia oikeuksia ovat oikeus yhtiön jakamiin osinkoihin ja etuoikeus merkitä uusia osakkeita itselleen seuraavissa osakeanneissa. (Kallunki, Martikainen & Niemelä, 76.)

Osakkeiden tuotto-odotus vastaa niiden pitkän aikavälin riskiä ja myös osakkeiden hinta määräytyy sen mukaan. Osakekursseihin vaikuttaa talouden kasvu. Kun talous kasvaa, osakekurssit nousevat ja se näkyy myös yrityksen tuloksentekevyyssä. Talouskasvu ei ole kuitenkaan koskaan taasaista ja erilaiset talouden suhdannevaihtelut voivat olla voimakkaitakin, joka heijastuu myös osakekursseihin. (Kallunki ym. 2019, 77–78.)

Osakesijoitusten tuotto muodostuu yhtiön jakamista osingoista ja osakkeen arvonnoususta, Osinko on yhtiön voitto-osuus, jonka yhtiö jakaa osakkailleen. Jaettavan osingon määrä ilmoitetaan osaketta kohden ja sen suuruudesta sekä jaosta päättää yhtiökokous. Yhtiön ei ole pakko jakaa osinkoa osakkailleen ja jakamatta jäänyt voitto voidaan käyttää esimerkiksi investointeihin, joka kasvattaa yhtiön arvoa ja samalla se kasvattaa myös osakkeenomistajien varallisuutta. Toinen osakesijoitusten tuoton osa on osakkeen arvonnousu eli myyntivoitto. Sijoittaja saa arvonnoususta kuitenkin hyötyä vasta myydessään osakkeet. Osakkeiden nettotuottoa laskiessa, tuotosta vähennetään sijoituksen kulut ja verot. Osakkeen myynnistä ja ostosta tulee myös maksaa välityspalkkio. (Kallunki ym. 2019, 78–79.)

Listamattomien osakkeiden kanssa käydään kauppaa melko samalla tavalla kuin pörssiosakkeilla. Suurin eroavaisuus listattujen ja listamattomien yhtiöiden välillä löytyy osinkojen verotuksesta. Listamattomien yhtiöiden osinkoja verotetaan vain 25 prosentit osalta, kun taas pörssi-yhtiöiden osingoista veronalaista on 75 prosenttia. (Nieminen 2019.)

3.2 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastot sijoittavat erilaisiin arvopapereihin, joiden omistajia ovat rahaston osuuksia ostaneet sijoittajat. Sijoitusrahastot voivat sijoittaa osakkeisiin, joukkolainoihin, rahamarkkinainstrumentteihin, muihin arvopapereihin ja käteiseen rahaan. Rahaston pääoma muodostuu rahasto-osuuksista ja se muuttuu sitä mukaan, miten sijoituskohteiden arvot muuttuvat ja miten sijoittajat

myyvät ja ostavat osuuksiaan. (Kallunki ym. 2019, 119.) Rahaston pääoma vaihtelee myös rahastoon sisältyvien sijoitusten pörssikurssien ja korkotason muutoksista johtuvien arvonmuutosten vuoksi (Pörssisäätiö 2015, 5).

Sijoitusrahasto saa tuottoa rahaston koroista, osingoista ja sijoituskohteiden arvonnoususta. Tuoton jakamisen osalta rahastossa voi mahdollisesti olla erilaisia rahasto-osuuksia, joita kutsutaan tuotto-osuuksiksi ja kasvuosuuksiksi. Tuotto-osuuksien omistajat saavat vuotuisen tuoton joko kokonaan tai osittain. Tämä jaettu tuoton määrä vähentää rahasto-osuuden arvoa. Kasvuosuuden omistajat eivät saa tuottoa, vaan tällöin tuotto kasvattaa rahasto-osuuden arvoa. (Kallunki ym. 2019, 116.)

Sijoitusrahastojen etuna on riskien hajauttaminen eri sijoituskohteisiin. Sijoittajan ostaessa rahasto-osuuksia hän ostaa suoraan hajautetun sijoitussalkun, jonka varoja hoitaa salkunhoitaja, joka markkinoiden seuraamisesta ja varojen sijoittamisesta. Tämän ansiosta sijoittajalla on mahdollisuus sijoittaa myös sijoituskohteisiin, joita hän tuntee huonommin tai joihin ei muuten olisi mahdollista sijoittaa, kuten useat rahamarkkinainstrumentit, joukkovelkakirjalainat ja kiinteistöt. (Kallunki ym. 2019, 117.) Sijoitusrahaston rahasto-osuudet ovat myös yleensä helposti realisoitavissa eli ne on helppo muuttaa rahaksi tarpeen tullen (Pörssisäätiö 2015, 6).

3.2.1 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat nimensä mukaisesti varansa eri osakkeisiin (Puttonen & Repo 2011, 66). Rahasto-osuuksien arvonkehitys mukailee osakemarkkinoita. Jos rahasto-osuus on sidottu tiettyyn toimialaan, niiden arvonkehitys mukailee tämän toimialan osakekurssien kehitystä. Osakekurssien vaihtelut vaikuttavat rahasto-osuuksien arvoon, mutta sen riskiä kuitenkin pienentää hajautus useaan eri kohteeseen ja joissain rahastoissa myös eri toimialoille ja markkina-alueille. Hajautuksen vuoksi osakerahastojen riskitaso on yksittäisiä osakesijoituksia alhaisempi. (Nordea s.a.b.)

3.2.2 Korkorahastot

Korkorahastoja on erilaisia ja niitä voivat olla esimerkiksi eri riskitason lainat, talletukset tai muut arvopaperit, jotka on sallittu rahaston säännöissä. Yhteistä kaikille korkorahastoille on pienempi riskitaso ja matalammat tuotot kuin osakerahastoissa. Rahasto sisältää velkakirjoja, joille maksetaan korkoa ja tästä rahasto saa tuottoa. (Osakesijoittaja.fi s.a.b.)

Korkorahastot voidaan jakaa kahteen eri ryhmään korkoajan mukaan. Lyhyen koron rahastot sijoittavat rahamarkkinainstrumentteihin, joita ovat esimerkiksi valtion tai pankkien tai yrityksen liikkeeseen laskemat korkoinstrumentit, joiden laina-aika on enintään vuosi. Pitkän koron rahastot puolestaan sijoittavat juoksuajaltaan yli vuoden pituisiin instrumentteihin, joita ovat esimerkiksi valtion

julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeelle laskemia joukkovelkakirjalainoja. (Puttonen & Repo 2011, 119–120.)

Korkorahastot ovat matalamman riskin rahastoja, joten tuotto-odotus on myös melko matala. Korkorahastojen vuosituotto-odotus on noin 2–4 % ja koska arvon vaihteluväli on maltillinen, eivät suuret tuototkaan ole juuri mahdollisia. Tilanne voi kuitenkin olla erilaisten korkorahastojen sisällä erilaisten. Esimerkiksi High yield rahastoissa eli ”roskalainoissa” tuotto-odotukset ovat korkeammat kuin Investment Grade -rahastoissa, koska riskikin on suurempi. Korkeampi riskisyys High Yield lainoissa johtuu siitä, että niillä on huono luottoluokitus ja niiden takaisin maksuun sisältyy korkeammat riskit. (Puttonen & Repo 2011, 120; Osakesijoittaja.fi s.a.)

Vaikka korkorahastot ovat matalariskisiä, myös niihin sisältyy riskejä. Tyypillisin korkorahastojen riski on korkoriski. Korkoriski ilmenee tilanteessa, jossa yleinen korkotaso nousee, joka aiheuttaa korkorahastojen arvon laskua eli vanhojen velkakirjojen arvo laskee, koska uusista lainoista saa enemmän tuottoa. (Osakesijoittaja.fi s.a.)

3.2.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat osakkeisiin ja korkoa tuottaviin kohteisiin, joka mahdollistaa sijoitusten painopisteen muuttamisen markkinatilanteen mukaan. Rahaston säännöissä on määritelty korko- ja osakesijoitusten painoarvot ja vaihtelurajat. Yhdistelmärahaston tuottotavoite yleensä määritellään prosenttiosuuksina korko- ja osakeindekseistä, jotka sopivat kyseisen rahaston sijoituspolitiikkaan. (Puttonen & Repo 2011, 122.)

Yhdistelmärahastot voidaan jakaa riskin mukaan matalariskisiin, neutraaliriskisiin ja korkeariskisiin rahastoihin. Matalariskisissä yhdistelmärahastoissa osakesijoitusten määrä on yleensä noin 20–30 prosenttia eli melko alhainen. Korkeariskisissä rahastoissa osasijoitusten paino on puolestaan noin 80 prosenttia eli selkeästi korkeampi kuin matalariskisissä rahastoissa. Korkeampi riski tarkoittaa luonnollisesti myös mahdollisuutta korkeampiin tuottoihin osakkeiden korkean painoarvon ansiosta. (Erkkilä 2019.)

3.2.4 Indeksirahastot

Indeksirahastot ovat passiivisia hoidettuja rahastoja eikä aktiivista rahastosalkun hoitoa ei käytännössä, jonka takia ne ovat myös tyypillisesti matalakuluisia tai kokonaan kuluttomia. Indeksirahastoihin voi sijoittaa sekä noteeraamattomien rahasto-osuuksien että ostamalla ETF-osuuksia pörssin kautta. Indeksirahastot seuraavat melko tarkkaan ennalta sovittua strategiaa ja vertailuindeksin mukaisesti sijoittaa varoja osakkeisiin. (Osakesijoittaja.fi s.a.)

Indeksirahastot ovat suosittuja sijoituskohteita aloittelevien sekä myös ammattilaisten keskuudessa niiden helppouden vuoksi. Indeksirahastot ovat siinä mielessä turvallinen ja helppo sijoituskohde, sillä indeksin ylittäminen on melko haastavaa pitkällä aikavälillä myös ammattilaiselle ja ne minimoivat inhimilliset virheet. (Nordnet s.a.a.)

3.2.5 ETF-rahastot

Runsaasti suosiota viime aikoina kasvattaneet ETF-rahastot ovat sijoitusrahastoja, jotka seuraavat yleensä jotakin tiettyä indeksiä ja niiden tuotto määräytyy tämän indeksin tuottojen mukaan. ETF-rahastoilla käydään kauppaa pörssissä samalla tavalla kuin osakkeilla. (Nordea s.a.a.) ETF-rahastot sijoittavat esimerkiksi osakkeisiin, korkorahastoihin, raaka-aineisiin ja kiinteistöihin. ETF-rahastot voivat olla passiivisia tai aktiivisia rahastoja. Passiivisissa ETF-rahastoissa on matalammat kulut kuin aktiivisissa rahastoissa, koska ne eivät vaadi varsinaista salkun hoitoa. Matalien kulujen takia ETF-rahastoja pidetään kustannustehokkaana sijoitusmuotona. (Osakesijoittaja.fi s.a.a.) ETF-rahastojen riskitasot ja sijoituspolitiikka voivat poiketa paljon eri rahastojen välillä, jonka vuoksi sijoittajan tulee huolella tutustua rahaston esitteeseen ja sääntöihin ennen sijoituspäätöksen tekemistä. (Kallunki ym, 2019, 123)

3.3 Reaaliomaisuus

3.3.1 Kiinteistöt

Kiinteistöt ovat myös yksi varallisuuden laji pääomamarkkinoilla osake-, korko- ja muiden sijoitusten lisäksi. Kiinteistösijoittaminen on ollut viime aikoina hyvin suosittua ja sen trendin odotetaan jatkuvan vielä tulevaisuudessakin. Kiinteistösijoittamisesta houkuttelevaa tekee alhaiset markkinakorot, kiinteistösijoitusten vakaa kassavirta ja matalat korrelaatiot osake- ja korkosijoitusten kanssa. Joillekin kiinteistösijoittaminen voi olla tärkeää myös yhteiskunnallisista syistä, sillä rakentaminen kasvattaa kansan taloutta ja luo lisää työpaikkoja. Kiinteistöt ovat myös erittäin konkreettinen ja helposti ymmärrettävä sijoituskohde, joka voi myös selittää kiinteistösijoittamisen suosiota. (Paasimaa 2021; Kallunki ym. 2019, 87.)

Kiinteistösijoittamisen kassavirta koostuu pääosin vuokratuotoista ja lisäksi siihen vaikuttaa arvonmuutos. Kiinteistösijoittamisen etu on vakaa ja ennakoitavissa oleva kassavirta. Kiinteistöjen nettovuokratuotto on myös yleensä korkeampi kuin esimerkiksi korkosijoitusten korkotuotto tai osakesijoitusten osinkotuotto. Vuokrasopimukset ovat usein sidottuja kustannushintaindeksiin, eli kiinteistösijoitusten tuotot ovat hyvin suojattuja inflaatiolta. Säännöllisen kassavirran merkitys on vahva kiinteistösijoittamisessa, sillä myös esimerkiksi kiinteistön ylläpitoon ja mahdollisiin lainan lyhennyksiin.

Markkinoilla tarjotaan tällä hetkellä kiinteistösijoittajille monia erilaisia tapoja sijoitusten toteuttamiselle. Kiinteistöihin voi sijoittaa suorasti hankkimalla kiinteistöjä tai kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osakkeita. Lisäksi sijoittaa voi epäsuorasti eli välillisesti erilaisten yhtiöiden ja rahastojen kautta. Epäsuoria kiinteistösijoitusmuotoja ovat listaamattomien kiinteistösijoitusrahastojen ja -yhtiöiden osuudet ja osakkeet sekä sijoittaminen listattuihin kiinteistösijoitusrahastoyhtiöihin. (Kallunki ym. 2019, 87.) Kiinteistösijoitukset ovat tyypillisesti kooltaan varsin suuria, mikä voi tehdä suorista kiinteistösijoituksista monille sijoittajille vaikeaa tai jopa mahdotonta. Tällöin vaihtoehtoja on sijoittaa kiinteistösijoitusrahastoihin. Se on kokonaisuus, joka haalii useita sijoittajia yhteen ja sen jälkeen hankkii useita kiinteistösijoituksia itselleen ja jakaa omistuksia sijoituksille sijoitetun euromäärän mukaisesti. Tällöin sijoittajan tarvitsema pääoma pienenee ja sijoituksen likviditeetti paranee, sillä rahasto-osuuksia on helpompi realisoida. (Paasimaa 2021; Kallunki ym. 2019, 88.)

3.3.2 Metsä

Metsäsijoittamisen suosio on ollut kasvussa viime vuosina. Metsäsijoittamisen suosio perustuu sen vakaaseen tuottoon, joka yhdistyy selkeisiin markkinoihin ja hyvään kauppaympäristöön. Metsäsijoitukset tarjoavat hyviä hajautusmahdollisuuksia salkkuun asuntojen ja osakkeiden rinnalle, koska se säilyttää hyvin arvonsa. (Blomster 2021.) Metsä tarjoaa sijoittajalle mahdollisuuden 3–4 prosentin nettotuottoon riippumatta suhdanteiden vaihtelusta ja talouden heilahteluista (UPM Metsä s.a.)

Metsän positiivisesta arvonkehityksestä sijoittaja voi hyötyä kolmella eri tavalla: omistamalla suoraan metsää sekä ostamalla yhteismetsäosuuksia ja metsärahasto-osuuksia. Yleisin muoto Suomessa on suora omistus. Perinteisesti metsää peritään, mutta nykyään yhä useampi ostaa metsää sijoitustarkoituksessa. Sijoitustavoista suora metsäomistus vaatii eniten sekä osaamista että pääomaa. Suoran metsäsijoituksen tuotto määritellään pitkälle aika välille ja tyypillinen sijoitushorisontti on yleensä noin 10–20 vuotta. Suoran metsäsijoituksen heikkouksia ovat heikko likviditeettitaso, sillä metsän myynti lyhyellä aikavälillä voi olla haastavaa. Lisäksi myyntiaikaa voi pidentää metsän sijainti ja kunto. (Huovinen 2021.)

Metsään voi sijoittaa myös yhteismetsään sijoittamalla. Yhteismetsä on kiinteistölle kuuluva alue ja harjoittaa kestävästä metsätaloudesta osakkaidensa hyväksi. Yhteismetsä muodostuu osakunnasta, eli omistajat toimivat yhteismetsän päätösvaltaisina osakkaina. Yhteismetsän omistus on yleensä vaivattomampi sijoitusmuoto, koska osakaskunnan valitsema hoitokunta päättää yhteismetsän asioista, kuten esimerkiksi metsän hallinnointiin liittyvissä asioissa. Yhteismetsän hyviä puolia ovatkin juuri sen vaivattomuus ja lisäksi myös matalammat hoitokustannukset pinta-alan nähden. Hallinnoitavalla alueella on yleensä eri kasvuvaiheessa olevaa puustoa, jonka vuoksi myyntipuun tuottokehitys on melko tasaista. (Huovinen 2021.)

Metsärahassto on sijoittajalle metsäsijoittamisen muodoista kaikista vaivattomin. Metsän ostaminen, hallinnointi, hoito ja myynti kuuluvat metsärahasstoa operoivalle rahastoyhtiölle. Metsärahasstot ovat kommandiittimuotoisia kiinteistö pääomarahastoja tai erikoissijoitusrahastoja. (Huovinen 2021.)

3.4 Muut sijoituskohteet

3.4.1 Johdannaiset

Nimensä mukaisesti johdannaiset ovat johdettu jostakin toisesta sijoitusinstrumentista. Johdannaisen arvo määräytyy myös toisen sijoitusinstrumentin mukaan. Tätä taustalla olevaa sijoitusinstrumenttia kutsutaan kohde-etuudeksi ja se voi olla esimerkiksi osake, osakeindeksi, valuutta, korko tai raaka-aine. Eri johdannaisinstrumentteja on nykyään lukuisia ja niistä tunnetuimpia ovat optiot, termiinit ja Swap-sopimukset. (Sijoittaja.fi s.a.b.)

3.4.2 Kryptovaluutat

Kryptovaluutat ovat yksi teknologian ja sijoitusmaailman uusimmista trendeistä. Niiden valtavista arvonnousuista on uutisoitu viime vuosina paljon eri medioissa. Kryptovaluuttoihin sijoittaminen on kuitenkin vielä monelle melko vierasta, mutta se on kasvattanut suosiotaan viime aikoina. Tunnetuin kryptovaluutta on Satoshi Nakamoton vuonna 2008 luoma Bitcoin. Bitcoinin jälkeen on syntynyt paljon uusia kryptovaluuttoja ja niitä syntyy koko ajan lisää. Muita tunnettuja kryptovaluuttoja ovat esimerkiksi Ethereum ja Binance Coin. (Osakesijoittaja s.a.c; Adams 2023.)

Kryptovaluutat perustuvat kansainväliseen kryptografiaan ja niitä ylläpitää toisiinsa verkostoituneet tietokoneet. Ne ovat täysin virtuaalista valuuttaa, jolla ei ole fyysistä muotoa ja niitä voidaan siirtää henkilöltä toiselle virtuaalisesti. Kryptovaluutat eroavat perinteisistä valuutoista myös siinä, että ne eivät ole riippuvaisia rahoituslaitoksista eivätkä viranomaispankit pysty säätelemään niitä. Kryptovaluuttoja on myöskin rajattu määrä, joka on ennalta päätetty eikä niitä voida luoda lisää toisin kuin muita valuuttoja. (Osakesijoittaja s.a.c.)

Kryptovaluuttojen arvo määräytyy osin samalla logiikalla kuin osakkeiden eli kysynnän ja tarjonnan mukaan. Lisäksi kryptovaluuttojen arvon muodostamiseen vaikuttaa valuuttaan asetetut odotukset ja taustalla oleva teknologia. Kryptovaluutoilla voidaan käydä kauppaa vuorokauden ympäri toisin kuin osakkeilla tai rahasto-osuuksilla. Nykypäivänä sijoittaminen kryptovaluuttoihin onnistuu melko vaivattomasti tiedon määrän ja palveluntarjoajien lisääntymisen ansiosta. (Osakesijoittaja s.a.c.)

4 Kriisit sijoitusmarkkinoilla

4.1 IT-kuplan puhkeaminen 1990-luvun lopulla

1990-luvulla internetin suosio oli kasvussa ja se käynnisti suuren spekulointiaallon teknologia-alan yrityksissä. Nopean kasvun ja uusien innovaatioiden vuoksi teknologia-alan startup -yrityksiin alkoi virrata valtavat määrät korkeariskistä pääomaa. Tämä johti voimakkaasti paisuviin osakekursseihin ja kestäättömiin liiketoimintamalleihin. IT-kupla lopulta räjähti vuonna 2000 ja romahdutti pörssit maailmanlaajuisesti. (Erkkilä 2023.)

IT-kuplan muodostuminen alkoi jo vuonna 1989, jolloin internet eli World Wide Web käynnistyi ja syntyi paljon uusia teknologia-alan startup -yrityksiä. Yrityksiin liittyi paljon spekulatiota ja niistä odotettiin suuria tuottoja, joka houkutteli sijoittajia. Teknologiayritysten nopea kasvu loi kestäättömiä liiketoimintamalleja ja yritysten ainoana tavoitteena oli vain mahdollisimman nopea kasvu. Riskipääomaa virtasi voimakkaasti erilaisiin teknologian startup -yrityksiin ja IT-kupla oli syntynyt vuoden 1990-luvun lopulla. Vuoteen 1999 mennessä jopa 39 prosenttia kaikista Yhdysvaltojen pääomasijoituksista oli suunnattu internetyrityksiin. (Erkkilä 2023.)

IT-kupla puhkesi vuonna 2000 ja se johti monien teknologiayritysten osakurssien romahdukseen. Osakekurssien romahdus oli seurausta sijoittajien uskon ja luottamuksen puutteesta sijoituksiinsa ja markkinoihin. Pääomasijoittajien vetäytyttyä markkinoilta yritysten oli yhä vaikeampi selviytyä taloudellisesti, joka johti teknologiayritysten laajaan konkurssiaaltoon. Romahduksella oli myös vaikutuksia muihin markkinoihin, sillä sijoittajien yleinen luottamus markkinoihin laski teknologiaosakeisiin liittyvien pelkojen takia. (Erkkilä 2023.)

Kuplan puhkeamisen vaikutukset näkyivät vahvemmin Yhdysvalloissa, mutta kupla puhkesi myös Suomessa, vain pienemmässä mittakaavassa. Suomalaisilla oli mielessä vielä 1990-luvun syvä lama, joka sai suomalaiset varovaisemmiksi, jonka ansiosta IT-kuplan puhkeamisen jälkeen Suomeen ei tullut paljoa velkaongelmia eikä suuria konkursseja. (Anttila 2004.)

4.2 Finanssikriisi 2007–2008

Finanssikriisi kehittyi vuosien saatossa monien eri vaiheiden kautta. Kriisi sai alkunsa Yhdysvalloista, jossa oli juuri koettu IT-kuplan puhkeaminen, monia yhtiöskandaaleja ja vuoden 2001 terroristi-iskut. Näiden seurauksena Yhdysvaltojen keskuspankki päätti alentaa ohjauskorkoaan 6,5 prosentista 1,0 prosenttiin. Ohjauskoron alentamisen tarkoituksena oli piristää taloutta antamalla rahaa helpommin saatavaksi kotitalouksille ja yrityksille. Tämä johti asuntojen hinnan nousuun, sillä asuntolainaa oli nyt helpompi ja halvempi saada. (Singh 2023.)

Asuntoluottoja myönnettiin myös vähävaraisille ja alhaisen luottoluokituksen kotitalouksille. Nämä myönnetyt lainat olivat niin sanottuja subprime -lainoja eli korkean riskin asuntoluottoja, joka tarkoittaa sitä, että lainanottajien luottoluokitus ja maksukyky on normaalia alempi. Lainat olivat heikkolaatuisia, mutta niistä tehtiin houkuttelevia matalalla korkotasolla. Subprime -lainojen korkeista luottoriskeistä huolimatta kaikki sujui suhteellisen hyvin ennen kuin asuntojen hinnat alkoivat nousta. Vaarallisemmaksi tilanteen teki se, että lainoja myöntäneet pankit alkoivat myydä lainoja eteenpäin investointipankeille ja paketoivat ne lainapaketeiksi, joista käytettiin nimityksiä Mortgage-Backed-Securities (MBS) ja Collateralized-Debt-Obligations (CDO). (Singh 2023; Lindström & Lindström luku 2.1.) Lainat saatiin paketoinnin avulla vaikuttamaan vähäriskisiltä ja lainan todelliset riskit jäivät hämärän peittoon (Lindström & Lindström luku 2.1).

Vuoden 2006 alussa asuntojen hinnat kääntyivät laskuun Yhdysvalloissa ja samalla huomattiin, kuinka paljon riskejä oli kätkeytyneenä paketoituihin subprime-lainoihin. Korkotason noustessa ja asuntojen hintojen laskiessa ihmisillä ei ollut enää varaa maksaa ottamaansa asuntolainaa ja asunnot palautuivat pankeille. Hintojen lasku kiihtyi entistä enemmän pankkien yrittäessä päästä asunnoista eroon. (Singh 2023; Lindström & Lindström luku 2.1.) Asuntojen hintojen laskun seurauksena CDO-markkinat romahtivat. CDO-arvopapereiden sisällöstä ei tiedetty, jonka vuoksi niiden arvoa oli lähes mahdotonta arvioida. Oli myös mahdotonta tietää, kuinka paljon eri markkinoiden osapuolilla oli taseissaan CDO-paketteja. Epävarmuus loi syvää luottamuspulaa markkinoilla toimivien kesken ja sen vuoksi kaupankäynti pysähtyi. Suuret CDO-omistukset koituivat suurille investointipankeille kohtaloksi, pankkeja meni nurin pankki toisensa jälkeen. (Lindström & Lindström luku 2.1.)

Finanssikriisistä seurannut globaali reaalityalouden taantuma heijastui myös muualle maailmaan. Suomenkin talous vajosi taantumaan ja bruttokansantuote supistui 8 prosenttia. Vuosi 2008 oli myös maailmanlaajuisesti historian huonoin pörssivuosi. Esimerkiksi Suomessa painorajoitettu yleisindeksi laski yli 50 prosenttia, joka käytännössä tarkoittaa, että osakekurssit laskivat keskimäärin puoleen aikaisemmasta. (Lindström & Lindström luku 2.2.) Ympäri Eurooppaa myös valtiolistettiin lukuisia suurpankkeja ja monet valtiot velkaantuivat massiivisten elvytystoimien takia, joita oli tehty finanssikriisin haittavaikutusten vähentämiseksi ja taloudellisen kasvun elvyttämiseksi.

4.3 Koronaviruspandemia (2019-)

Koronaviruspandemia sai alkunsa Kiinasta Wuhanin kaupungista, jossa todettiin ensimmäinen SARS-COV-2-viruksen aiheuttama koronavirustartunta joulukuussa 2019. Alkuvuonna 2020 virus levisi epidemian lailla myös muualle maailmaan ja 11. maaliskuuta 2020 maailman terveysjärjestö WHO tiedotti koronavirusepidemian muuttuneen pandemiaksi, eli maailmanlaajuisesti epidemiaksi, joka aiheuttaa uhan kansanterveydelle ja terveydenhuollon kapasiteetin riittävyydelle. (World Health Organization 2023 & Punainen risti 2022.)

Koronavirus tarttuu sekä pisaratartuntana että ilmapälitteisesti hienojakoisten aerosolien muodossa. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta sekä pinnoilta, johon tartunnan saanut on koskenut. Se on erittäin herkästi tarttuva ja sen itämisaika on noin 1–14 vuorokautta. Koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektion, joka voi oireilla vakavastikin. Taudin yleisimpiä oireita ovat päänsärky, haju- ja makuaistinhäiriöt, nuha, yskä, kuume ja väsymys. Vakavassa koronataudissa sairastunut voi saada esimerkiksi keuhkokuumeen tai akuutin hengitysvaikeusoireyhtymän. Vakavimmissa tautimuodoissa koronavirus voi pahimmassa tapauksessa johtaa kuolemaan. Vakavaan koronavirus-tautiin sairastuneet ovat yleensä riskiryhmää, kuten vanhuksia tai perussairaita. (THL 2023.)

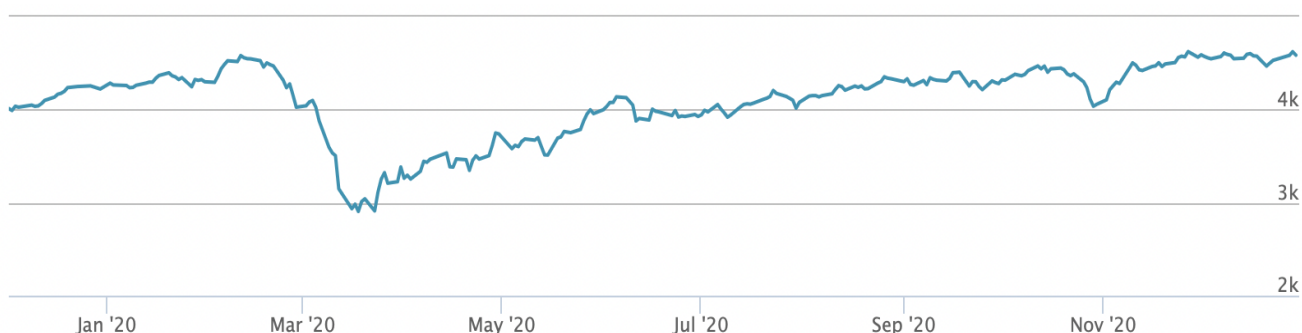
Koronapandemia iski myös lujasti talouteen ja aiheutti merkittävän globaalin taantumaa. Pandemia iski erityisesti palvelualoihin, ravintola-alalle ja matkailualalle valtion asettamien rajoitusten vuoksi. (Yle s.a.) Koronakriisin luonne kuitenkin poikkeaa viime vuosien muista talouskriiseistä, sillä kriisin lähde löytyy talouden ulkopuolelta. Koronakriisin globaalin ja äkillisen luonteen takia tavarakauppa supistui pahimmillaan noin 10 prosenttia koronakriisin alussa. Supistuminen oli kuitenkin vähäisempää kuin vuosien 2008–2009 finanssikriisin aikana. Myös kriisin alussa Euroalueen BKT supistui jyrkästi ja sen supistuminen oli selkeästi voimakkaampaa kuin aikaisemmissa talouskriiseissä. (Suomen Pankki 2021.)

Suomessa taudin torjuntaa valjastettiin ennennäkemättömällä tavalla yhteiskunnan voimavaroja, jotka horjuttivat kansantaloutta. Honkatukia (2020) kertoi Työ- ja elinkeinoministeriön Työpolitiisessa aikakauskirjassa pandemian talousvaikutusten johtuneen pitkälti valtion asettamista rajoitustoimista. Myös Suomen kauppakumppaneiden asettamat rajoitustoimet heijastuivat Suomen kansantalouteen esimerkiksi viennin supistumisena. Keväällä 2020 suurin osa kansantalouden supistumisesta johtui rajoitustoimien vaikutuksista yksityiseen kulutukseen ja vientiin. Erityisesti ravintola-, matkailu-, ja kulttuuripalveluiden rajoitukset vähensivät suomalaisten kulutusta voimakkaasti. Suomen bruttokansantuote putosi vuoden 2020 ensimmäisen ja toisen neljänneksen aikana 4,3 prosenttia, josta yksityisen kulutuksen vaikutus oli noin 5,5 prosenttiyksikköä ja viennin 7 prosenttiyksikköä. Kolmannella neljänneksellä talous alkoi taas toipumaan rajoitusten poistumisen myötä, mutta syksyllä koronapandemian toisen aallon alkaessa rajoituksia jouduttiin taas kiristämään ja

talouskasvu alkoi hidastua. Vuoden 2020 vuoden lopussa Suomen BKT oli noin 1,6 prosenttia matalammalla tasolla kuin vuoden 2019 lopussa. Vuoden 2021 kolmannella ja neljännellä neljänneksellä talous alkoi taas toipumaan ja myös Suomen BKT saavutti vuoden 2019 lopun tason. (Kestilä, Kapiainen, Mesiäislehto & Rissanen 2022, 204.)

Pandemian alussa finanssimarkkinoilla nähtiin erittäin suuria heilahduksia ja osakkeiden hinnat laskevat helmi-maaliskuussa merkittävästi. Sijoittajien luottamus kuitenkin palautui nopeasti valtioiden, keskuspankkien ja valvontaviranomaisten toimenpiteiden myötä ja myös esimerkiksi osakkeiden hinnat alkoivat jälleen nousta. Hintojen nousu perustui odotukseen siitä, että elvytystoimien ja koronarokotteiden ansiosta koronapandemian negatiiviset vaikutukset talouteen jäisivät vain väliaikaisiksi. Korkotaso pysyi kuitenkin nollassa tai negatiivisena edelliseen vuoteen verrattuna, joka kuvastaa talouskasvun heikkoutta. (Finanssivalvonta 2021.)

Kuvio kuvaa Helsinki OMX 25 -indeksin suoriutumista koronaviruspandemian ensimmäisenä vuotena. Kuvioista voi huomata pörssin notkahduksen koronaviruksen maaliskuussa 2020, kun koronavirus oli jo rantautunut Suomeen ja rajoitustoimia alettiin ottaa käyttöön. Maaliskuun pörssiromahduksen tärkeimpänä aiheuttajana oli talouksien yhtäaikainen sulkeutuminen ja pelko siitä, että sulkeutumisesta tulisivat jatkumaan vielä pitkään. Sijoittajien paniikkimielialaa ja siitä johtuvia epärationaalisia päätöksiä ruokki entisestään kovat ennusteet koronaviruksen tartuntojen ja siitä johtuvien kuolemien määrästä. Paniikkimyyntien lisäksi pörssien laskua ruokki sääntöperusteisten sijoitusstrategioiden myyntipaineet ja pakkomyynnit. (Lepikko 2020). Indeksi palautui kuitenkin melko nopeasti alkuvuoden lukemiin vuoden 2020 syksyllä.

Kuva 2. Helsinki OMX 25 -indeksin kehitys vuonna 2020. (Nasdaq 2023.)

Koronapandemian aikana inflaatio alkoi myös voimistua, kun kuluttajahinnat ovat olleet nousussa viime vuosia voimakkaammin. Pandemian alkuvaiheessa inflaatio hidastui selvästi, mutta vuonna 2021 pandemian hellittäessä inflaatio kiihtyi viime vuosia nopeammaksi. Inflaation syynä on

erityisesti energian hintojen nousu, palveluhintojen elpyminen rajoitustoimien purkamisen vuoksi ja erilaiset tuotantopeikot. Rokotuskattavuuden nousu, liiketoiminnalle asetettujen rajoitusten purkaminen ja kotitalouksien ja yritysten luottamus tulevaisuuteen on saanut hinnat nousemaan

Koska koronakriisin luonne poikkeaa aikaisemmista talouskriiseistä, myös elpymisvaihe ja siihen liittyvät haasteet olivat uudenlaisia. Valtioiden pyrkivät talouspolitiikan avulla pehmentämään koronakriisin aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia eri tavoin. Valtioiden velanotto kasvoi ja rahapoliittiset toimet lisättiin muun muassa arvopaperiostojen kautta. Kriisistä toipuminen alkoi kuitenkin Euroalueella ja Yhdysvalloissa nopeasti eri finanssi- ja rahapoliittisten toimien tuen avulla. Kokonaistuotanto alkoi jo kääntyä nousuun vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä, mutta elpyminen kuitenkin hidastui uusien koronavirusaaltojen aiheuttamien rajoitustoimien takia erityisesti euroalueella. Kokonaistuotannon elpyminen alkoi kuitenkin voimistua uudelleen vuoden 2021 toisella neljänneksellä. (Suomen Pankki 2021.)

4.4 Inflaatio ja korkojen nousu (2021-)

Inflaatio on rahataloudellinen ilmiö, joka tarkoittaa käytännössä yleisen hintatason nousua. Lyhyellä aikavälillä inflaatio liittyy kokonaiskysynnän vaihteluihin. Inflaatio on erilaista nousu- ja laskukauden aikana. Kun talous on nousussa, esiintyy tyypillisesti kysyntäinflaatiota, eli kuluttajat olisivat halukkaita ostamaan enemmän hyödykkeitä kuin niitä on tarjolla. Ylikysynnän vuoksi hinnat nousevat. Kustannusinflaatiota esiintyy taas työvoimakustannusten tai tuotantokustannusten noustessa, raaka-aineiden kallistuessa tai kiristyvän verotuksen seurauksena. Hintojen muutoksiin vaikuttaa myös olennaisesti kuluttajien sekä yritysten odotukset tulevasta hintakehityksestä. (Lindholm, Kettunen & Turunen 2016, 96–98.)

Nopeasta hintojen noususta kärsivät erityisesti kuluttajat, sillä reaalityulojen kasvu ei pysy hintojen nousun perässä. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että samalla rahalla saa vähemmän kuin aikaisemmin, eli ostovoima heikentyy. (Valtiovarainministeriö 2023.) Hintojen nousu ei ole myöskään pelkästään kuluttajien murhe, vaan myös yritysten panoshinnat nousevat, joka voi vaikuttaa yrityksen kannattavuuteen (Mikkonen 2023).

Inflaatio alkoi kohota euroalueella koronapandemian aikana. Pandemia alkuvaiheessa keväällä vuonna 2020 inflaatio hidastui merkittävästi ja vuonna 2021 inflaatio kiihtyi selvästi edellisiä vuosia nopeammaksi. Vuoden 2021 aikana euroalueen inflaatio kiihtyi alkuvuoden 0,9 prosentista 5,1 prosenttiin tammikuuhun 2022 mennessä. Korkean inflaation vaikuttaa erilaisia tekijöitä, jotka johtuivat koronapandemia aiheuttamasta poikkeusajasta. Tärkeimpiä tekijöitä näistä ovat energian hintojen, palveluhintojen nousu ja eri tarjonnan häiriöt. Energia ja polttoaineet ovat merkittävä tekijä inflaation kiihtymisessä niin euroalueella, Suomessa kuin Yhdysvalloissakin. Euroalueella

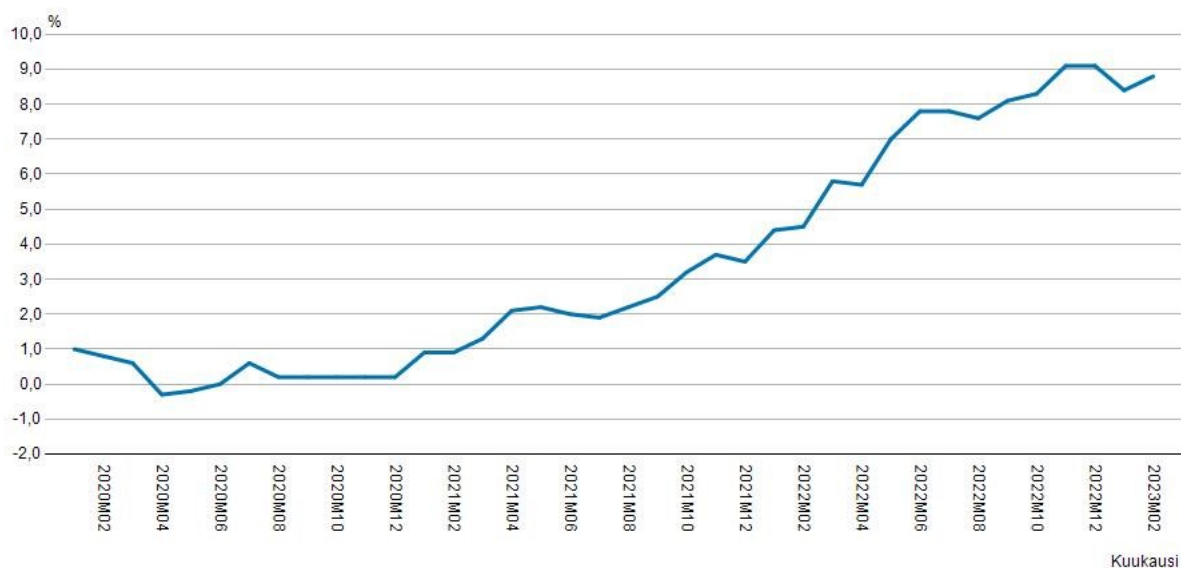
kuluttajahintoja nostavat erityisesti bensiinin, dieselin, maakaasun, sähkön ja muiden nestemäisten polttoaineiden hintojen nousu ja myös Suomessa energian hintojen nousu oli jopa puolet vuoden 2021 kokonaisinflaatiosta. (Oinonen & Pönkä 2022.)

Pandemian aikana inflaatiota kiihdytti myös kulutuksen siirtyminen enemmän palveluista tavaroihin koronarajoitteiden vuoksi, jonka myötä monien kestokulutustavaroiden kysynnän kasvu voimistui ja aiheutti hintojen nousua. Inflaatiopainetta loi myös osaltaan tuotannon supistaminen koronan aiheuttamien sairastapauksien ja rajoitusten vuoksi, joka aiheutti puutteita tarjonnassa. Palveluinflaatio alkoi kohota taas euroalueella ja Suomessa merkittävästi rajoitteiden purkauduttua, mutta hintojen nousu kohdistui epätasaisesti eri aloille. Voimakkainta hintojen nousua nähtiin matkailu-, majoitus- ja kuljetusalla, kun koronarajoitukset ja sulut hellittivät ja ihmisten liikkuminen alkoi lisääntyä. (Oinonen & Pönkä 2022.)

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan 24.2.2022 ja siitä aiheutuneet pakotteet, ovat kiihdyttäneet hintojen nousua ja kärjisti energian hintanäkymää entisestään. Huolta aiheuttivat erityisesti mahdolliset Venäjän energiatoimitusten häiriöt, jonka vuoksi useat toimijat pyrkivät irtaantumaan Venäläisen energian käytöstä. Hinnat nousivat lyhyessä ajassa ennätysmäisen paljon ja se on kiihdyttänyt inflaatiota merkittävästi. Venäjän hyökkäyksestä seuranneet talouspakotteet lisäsivät epävarmuutta euroalueen talouskehityksestä. Epävarmuus heijastui myös kuluttajien ja yritysten luottamukseen. (Poutanen & Vilmi 2022.)

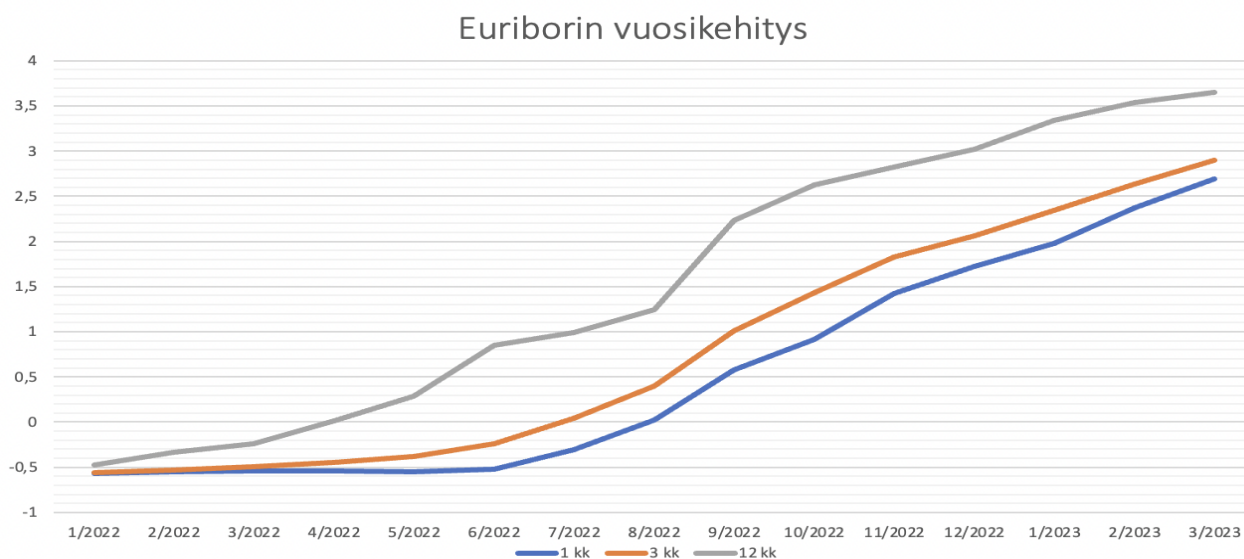
Kuviosta voi huomata, että Suomessa hinnat ovat olleet nousussa jo koronapandemian aikana, mutta hintojen nousu on kiihtynyt selvästi viimeisen vuoden aikana Venäjän hyökkäyssodan ja energian hintojen noustessa entisestään (Kuva 2). Helmikuussa 2023 inflaatio oli 8,8 prosenttia, kun vuosi sitten helmikuussa inflaatio oli 4,5 prosenttia. Hinnan nousun taustalla on erityisesti sähkön hinnan, asuntolainojen keskikoron ja kulutusluotojen korkojen kasvu. Reseptilääkkeiden ja omakotitalokiinteistöjen hinnat taas halpenivat vuoden takaisesta, mikä hillitsi osaltaan hintojen nousua. (Tilastokeskus 2023.)

Kuluttajahintaindeksin vuosimuutos muuttujina Kuukausi. Vuosimuutos (%).

Kuva 3. Kuluttajahintaindeksin vuosimuutos (Tilastokeskus 2023.)

Hintojen nousun hillitsemiseksi keskuspankit ovat nostaneet korkojaan ympärimaailman, jonka myötä myös lainojen viitekoroit ovat nousseet ennätyskallisen jyrkästi. (Mikkonen 2023) Kuvista voi havaita, että vielä vuosi sitten euribor-korko oli jopa miinuksella, mutta vuoden 2022 kesästä lähtien korko on noussut voimakkaasti Euroopan Keskuspankin EKP:n peruskorkojen noston vuoksi. Korko saavutti huippunsa 9.3.2023, jolloin euribor oli 3,978. Peruskorkojen noustessa EKP nostaa myös ohjauskorkojaan euroalueen inflaation hillitsemiseksi. Inflaatiota vauhdittavia tekijöitä on monta ja koronnosto ei ole vaikuttanut toivotulla tavalla hintojen nousuun. Eniten korkojen nousu kolahtaa asuntovelallisiin, joiden laina on yleensä sidottu nopeasti vaihtuviin korkoihin kuten 12 kuukauden euribor-korkoon. Euribor kertoo, millä hinnalla pankit saavat itse rahoitusta. Asuntovelalliset maksavat vielä euriborin päälle marginaalikorkoa, joka on pankkien saama palkkio luoton myöntämisestä. (Hukkanen & Sullström 2023.)

Kuva 4. Euribor -koron vuosikehitys (Suomen Pankki 2023)

Kasvavalla inflaatiolla on negatiivinen vaikutus sijoitustuottoihin lyhyellä tähtäimellä, ja sijoittajat mahdollisuudet suojautua siltä ovat melko rajalliset. Inflaatio ja siitä aiheutuva epävarmuus laskee osakekursseja ja syö samalla tuottoja. Reaaliomaisuus, kuten asunto antavat paremman suojan nopeaa inflaatiota vastaan, sillä sen hintaa voidaan nostaa inflaation mukaan. Esimerkiksi asumiskustannusten noustessa vuokranantaja voi nostaa sijoitusasuntonsa vuokraa kattaakseen kasvaneet asumiskustannukset. Reaaliomaisuuden hyödyt edellyttävät kuitenkin pidempää sijoitushorisonttia, sillä yritysten hintojen noston vaikutukset tulevat esiin viiveellä. Toisinkuin reaaliomaisuudessa, korkosijoituksissa ei ole samanlaista hintojen nostomekanismia. Korkotuotto on usein kiinteä, jolloin odotettua korkeampi inflaatio syö alkuperäistä tuotto-odotusta. Korkojen noustua myös monet korkosijoitukset voivat antaa hyvää tuottoa, mutta sijoitus täytyy myös tehdä korkean koron aikaan. (Corin 2022.)

5 Tutkimusprosessi

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää 18–35-vuotiaiden sijoituskäyttäytymistä ja sen muutoksia vuosina 2020–2022. Tutkimus keskittyy vuosiin 2020–2022 ja keskittyy lähinnä koronapandemian ja korkean inflaation aikaisiin sijoituskäyttäytymisen muutoksiin. Koronapandemian ajan sijoittamisesta erityisesti on tehty paljon tutkimuksia ja opinnäytetöitä ja siksi halusin sisällyttää tutkimukseen myös koronapandemiasta seuranneen korkean inflaation ajan, joka on tutkimuksen toteutus-
hetkelläkin ajankohtainen aihe. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää miten kyseiset talouden kriisit ovat vaikuttaneet sijoittajiin ja heidän sijoituskäyttäytymiseensä. Lisäksi tutkimuksen avulla voidaan selvittää, kumpi talouden kriisi on vaikuttanut enemmän ihmisten sijoituskäyttäytymiseen.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Kvantitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin mikä, missä, kuinka paljon, kuinka usein. Aineiston keruussa käytetään usein standardoituja kyselylomakkeita, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Asioita kuvataan numeerisesti ja pyritään usein selvittämään myös eri asioiden riippuvuuksia tai ilmiöissä tapahtuneita muutoksia. Tutkimuksen tuloksia kuvataan siksi usein tilastollisten menetelmien avulla. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla pystytään kartoittamaan olemassa oleva tilanne, mutta ei välttämättä pystytä selvittämään syvällisemmin asioiden syitä. (Heikkilä 2014.)

Määrällinen tutkimus valikoitui tutkimuksen menetelmäksi pääosin suuren kohderyhmän vuoksi. Ajatuksena oli tehdä kyselylomake, jossa on sijoituskäyttäytymistä ja sen muutoksia koskevia kysymyksiä. Kyselylomakkeen avulla on helppo saavuttaa kohderyhmä ja saada mahdollisimman monta kohderyhmän edustajaa osallistumaan tutkimukseen. Suuren kohderyhmän lisäksi määrällinen tutkimusmenetelmä sopii tutkimuksen teettämiseen, koska eri ilmiöiden, kuten koronapandemian ja korkean inflaation aiheuttamia muutoksia sijoituskäyttäytymisessä on mielekästä analysoida numeeristenkin suureiden avulla.

Tutkimus toteutettiin otantatutkimuksella, koska tutkimuksen kohderyhmä on todella suuri ja kaikkia kohderyhmään kuuluvia henkilöitä olisi mahdoton tavoittaa. Otantatutkimusta käytetään menetelmänä usein juuri silloin, kun perusjoukko on todella suuri ja koko perusjoukon tutkiminen olisi mahdotonta tai aikaa vievää. Otannan tulee olla niin sanotusti pienoiskuva perusjoukosta, eli sen tulee olla kuitenkin tarpeeksi suuri ja laadukas luotettavan tutkimustuloksen saamiseksi. Vaikka tutkitaan vain osaa perusjoukosta, on otantatutkimuksen tavoitteena saada tutkimuksesta samat tulokset, kuin saataisiin koko perusjoukkoa tutkimalla. (Heikkilä 2014.)

5.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen toteutuksessa käytettiin työkaluna Webropol -kyselylomaketta, joka koostui yksinkertaisista kysymyksistä liittyen vastaajien sijoitusprofiiliin ja taustoihin sekä sijoituskäyttäytymisen muutoksista kartoittavista kysymyksistä. Kyselyn ensimmäisessä osassa oli vastaajan taustoja käsitteleviä kysymyksiä, kuten sukupuolen, iän, koulutustason ja elämäntilannetta kartoittavia kysymyksiä. Lisäksi ensimmäisessä osassa oli kysymyksiä liittyen vastaajan sijoitustapoihin, salkun kokoon ja sijoitusinstrumentteihin. Kyselylomakkeen toinen osa koostui kysymyksistä, joiden tarkoitus oli kartoittaa sijoituskäyttäytymistä ja mahdollisia muutoksia koronapandemian aikana. Kyselylomakkeen kolmannessa osassa kartoitettiin taas sijoituskäyttäytymistä ja sen muutoksia korkean inflaation aikana. Kyselylomakkeen toisen ja kolmannen osan kysymykset olivat rakenteeltaan samanlaisia, jotta niistä saatuja tuloksia olisi helpompi verrata keskenään.

Kyselylomake jaettiin Sijoituskerho -Facebook-ryhmässä. Ryhmässä on yli 100 000 jäsentä ja jäsenet koostuvat eri-ikäisistä sijoittajista aloittelijoista kokeneisiin konkareihin. Ryhmä valikoitui juuri sen takia, että se varmasti tavoittaisi tutkimuksen kohderyhmän ja ryhmän monipuolisuuden ansiosta kyselyyn saisi myös monipuolisia vastauksia. Linkki kyselyyn jaettiin ryhmässä maanantaina 17.4.2023 ja kyselylomake sulkeutui torstaina 20.4.2023, eli vastausaikaa oli noin kolme vuorokautta.

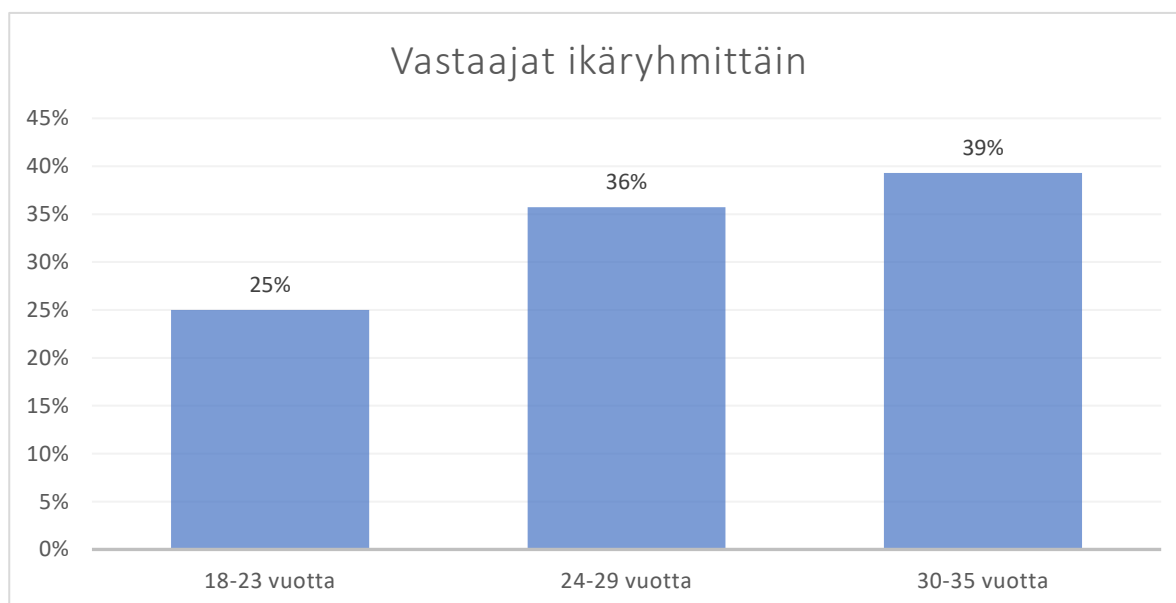
Kyselylomakkeen sulkeuduttua vastauksia oli koossa 85. Vastausmäärä jäi vähän toivottua alhaisemmaksi, mutta myös tutkimuksen perusjoukko on todella suuri, joten on mahdotonta saada kaikkia tavoitettua. Koen, että 85 vastausta riittää kuitenkin hyvin tutkimuksen onnistumiseksi ja tutkimusongelman ratkaisemiseksi.

6 Tutkimuksen tulokset

Tässä luvussa käsitellään tutkimuksesta saatuja tuloksia. Ensin esitellään vastaajien taustatietoja, kuten sukupuoli- ja ikäjakaumaa sekä vastaajien elämäntilannetta. Vastaajien esittelyn jälkeen esitellään vastaajien sijoitusprofiili, kuten minkä kokoisia sijoitussalkkuja vastaajilla on ja mistä sijoitustuotteista ne koostuvat. Tämän jälkeen käydään läpi koronapandemian ja korkean inflaation aiheuttamia muutoksia vastaajien sijoituskäyttäytymisessä ja minkälaisia yhdistäviä tekijöitä sijoituskäyttäytymisen ja sen muutosten taustalla on.

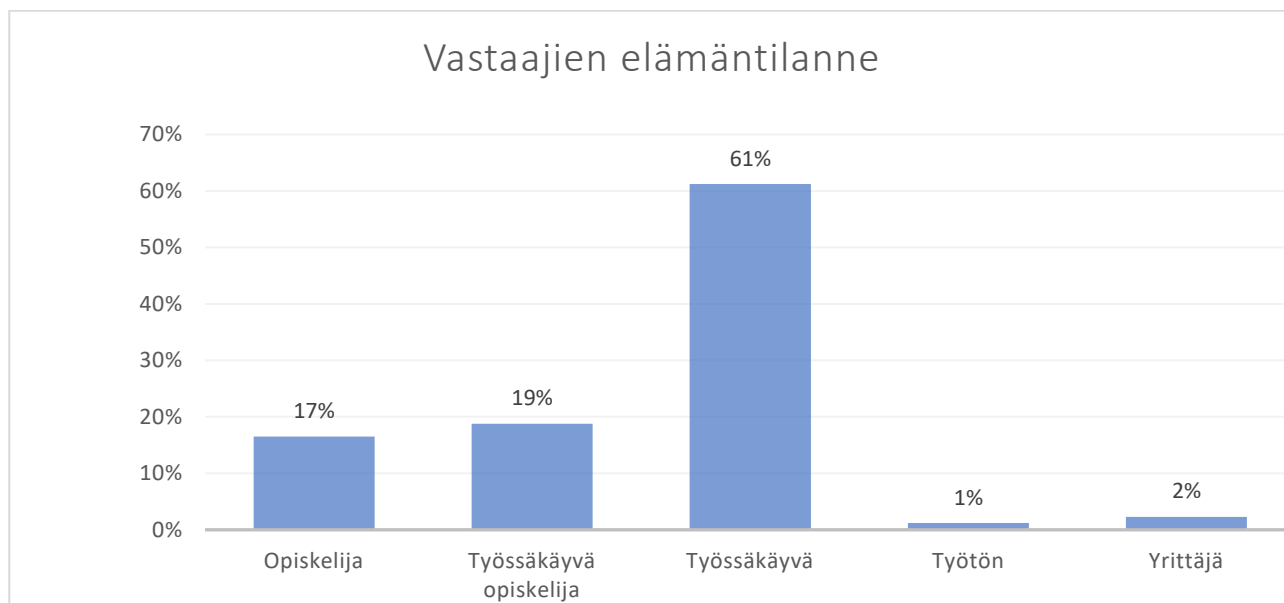
6.1 Vastaajien tausta

Kaikista vastaajista 69 prosenttia oli miehiä ja 31 prosenttia naisia. Vastaajia löytyi kaikista ikäryhmistä 18–35 vuoden välillä, mutta painottuu vahvasti yli 25 vuotiaisiin. Nuorimpia vastaajia eli 18–23-vuotiaita oli 25 prosenttia vastaajista, 24–29-vuotiaita oli 36 prosenttia vastaajista ja 30–35-vuotiaita 39 prosenttia vastaajista. Vastaajien iän keskiarvo 27,56 vuotta ja mediaani on 28 vuotta.

Kuva 5. Vastaajien ikäjakauma

Vastaajista suurin osa eli noin 64 prosenttia oli korkeakoulututkinnon suorittaneita. Loput 36 prosenttia olivat toisen asteen tutkinnon eli ammattikoulun tai lukion suorittaneita. Vastaajista 61 prosenttia ovat tällä hetkellä työssäkäyviä. Työssäkäyviä opiskelijoita vastaajista oli 19 prosenttia. Päätoimisesti opiskelevia oli 17 prosenttia. Työttömiä oli vain noin 1 prosentti vastaajista ja yrittäjiä 2 prosenttia.

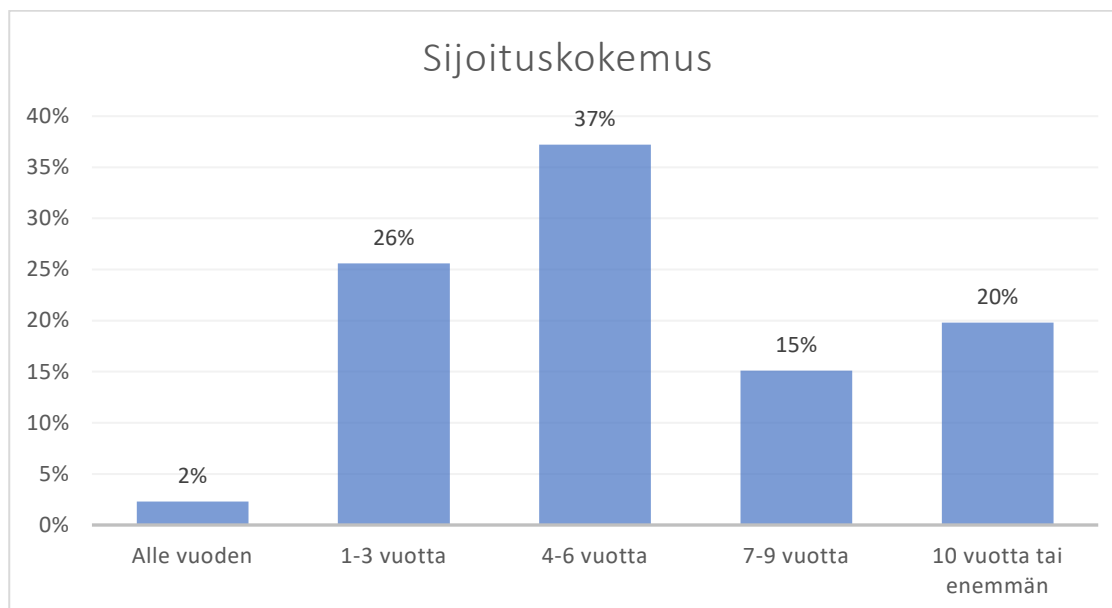

Kuva 6. Vastaajien elämäntilanne

Tulotasoltaan vastaajissa oli jonkin verran hajontaa, mutta vastaukset kuitenkin painottuvat reilusti enemmän alle 60 000 euron vuosituloihin. Alimassa tuloluokassa oli 24 prosenttia vastaajista. 20 000–39 000 euroa vuodessa ansainneita oli 26 prosenttia vastaajista. Eniten vastaajia kuului 40 000–59 999 euron tuloluokkaan, johon kuului 30 prosenttia vastaajista. 60 000–79 999 euroa ansainneita oli 12 prosenttia vastanneista ja 80 000–99 999 euroa ansainneita oli 5 prosenttia vastaajista. Ylimpään tuloluokkaan eli yli 100 000 euroa tienanneita oli noin 4 prosenttia vastanneista.

6.2 Vastaajien sijoitusprofiili

Vastaajien sijoituskokemuksen määrä vaihteli melko paljon, joka oli kylläkin oletettavissa vastaajien nuoren iän vuoksi. Suurin osa vastaajista eli noin 37 prosenttia on sijoittanut 4–6 vuotta. Vastaajista 1–3 vuotta sijoittaneita oli 26 prosenttia ja 7–9 vuotta sijoittaneita oli 15 prosenttia. Nuoresta iästä huolimatta 20 prosenttia vastaajista on ehtinyt sijoittaa jo 10 vuotta tai enemmän. Vastaajista vain 2 prosenttia ilmoitti olevansa vasta sijoitusuransa alussa ja on sijoittanut alle vuoden verran.

Kuva 7. Vastaajien sijoituskokemus vuosina

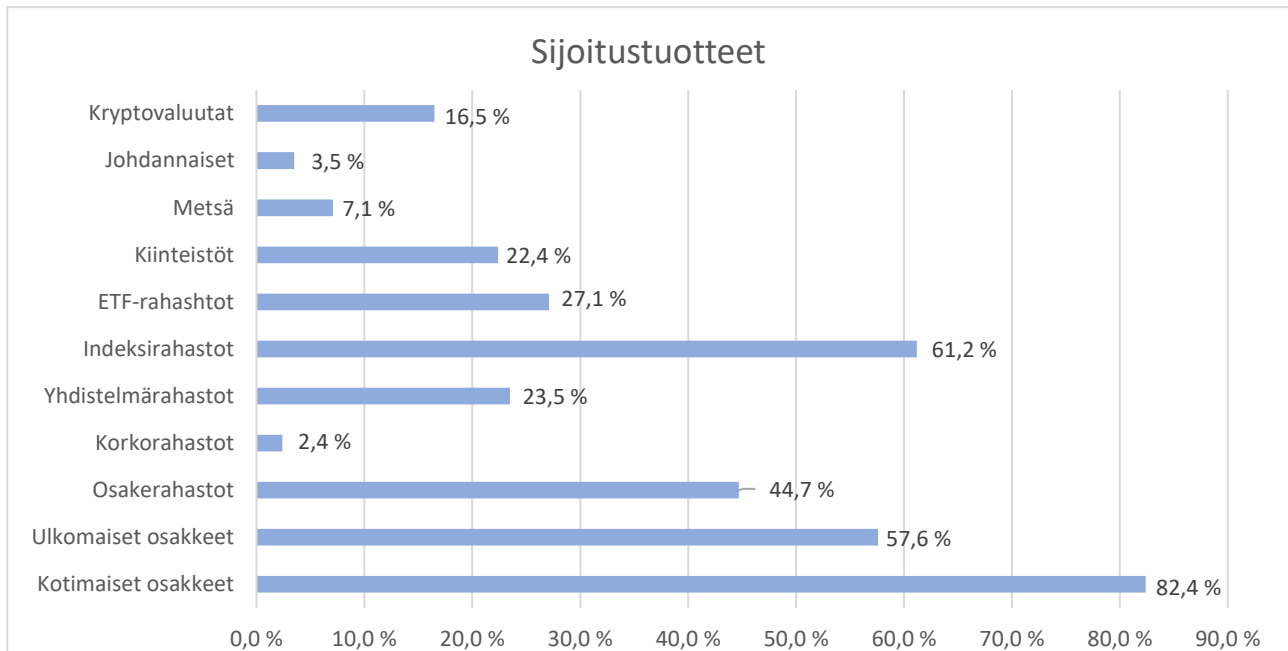
Valtaosa vastaajista ilmoitti sijoittamisen motiivikseen vaurastumisen ja taloudellisen riippumattomuuden, jotka ovat yleisiä motiiveja sijoittamiselle. Vaurastumisen sijoitusmotiivikseen ilmoittaneita oli vastaajista 89 prosenttia ja taloudellinen riippumattomuus oli motiivina 65 prosentille vastaajista. Lisätulojen ansaitseminen oli motiivina 31 prosentille vastaajista. Asunnon osto oli motiivina 13 prosentille vastaajista ja jonkin isomman hankinnan osto oli motiivina 4 prosentilla vastaajista. Lisäksi motiiviksi kerrottiin varautuminen, muiden auttaminen ja lasten tulevaisuutta varten säästäminen.

Sijoitustuotteista suosituimpia olivat selkeästi sekä kotimaiset että ulkomaalaiset osakkeet. Kotimaisiin osakkeisiin ilmoitti sijoittavansa 82 prosenttia ja ulkomaalaisiin osakkeisiin 58 prosenttia vastaajista. Suomalaiset tyypillisesti suosivat kotimaisia osakkeita, koska yhtiöt ovat tuttuja ja niiden kehitystä on helppo seurata. Toisaalta, kuten viitekehyksen alaluvussa 2.4 on mainittu, ulkomaalaisiin osakkeisiin sijoittamisen suosio on ollut kasvussa viime vuosina.

Rahastotuotteista suosituin oli indeksirahastot, joihin ilmoitti sijoittavansa 61 prosenttia vastaajista. Indeksirahastot ovat yleensä vähäriskisiä ja melko vaivattomia sijoituskohteita sekä ne sopivat hyvin nuorelle ja aloittavalle sijoittajalle. Osakerahastoihin sijoittaa 45 prosenttia vastaajista, ETF-rahastoihin 27 prosenttia vastaajista ja korkorahastoihin 2 prosenttia vastaajista.

Metsäsijoittajia oli 7,1 prosenttia vastaajista ja kiinteistösjoittajia 22,5 prosenttia vastaajista. Reaaliomaisuuteen sijoittaminen on hyvä keino suojata sijoituksiaan inflaatiolta, sillä niiden arvo ei laske samalla tavalla inflaation aikana, kuin esimerkiksi osakesijoituksien arvo. Kryptovaluuttoihin sijoittamisen suosio on ollut kasvussa varsinkin nuoremmilla sijoittajilla ja niihin sijoitti 16,5 prosenttia

vastaajista. Johdannaiset ovat monelle yksityissijoittajalle melko tuntematon sijoituskohte ja niihin ilmoitti sijoittavansa 3,5 prosenttia vastaajista.

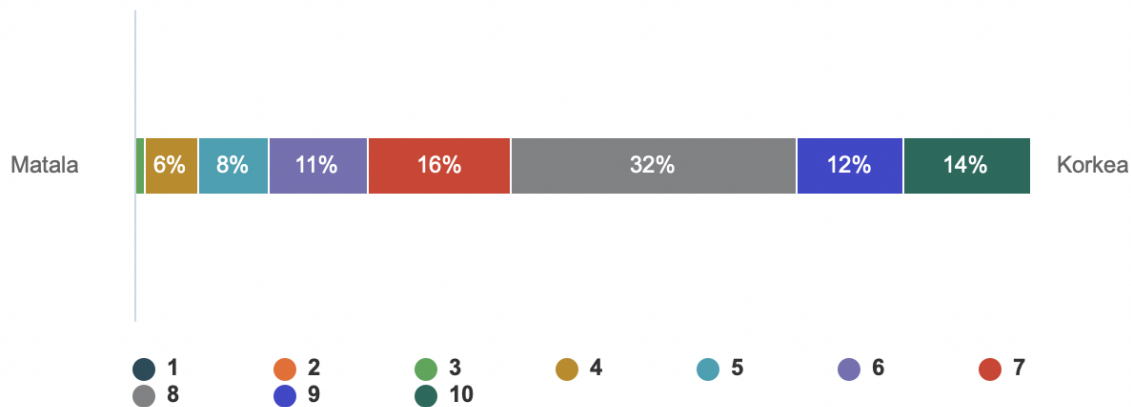

Kuva 8. Sijoitustuotteet

Kohderyhmän sijoitusten aikajänne on pitkä ja 87 prosenttia vastaajista ilmoitti sen olevan yli 10 vuotta, joka täsmää kohderyhmän sijoitusmotiveihin eli vaurastumiseen ja taloudellisen riippumattomuuden saavuttamiseen. Vastaajista 4 prosenttia sijoittaa 5–9 vuoden aikajänteellä ja 3–5 vuoden aikajänteellä sijoittaa 7 prosenttia vastaajista. Vain 1 prosenttia sijoittaa 1–2 vuoden aikajänteellä ja 1 prosenttia sijoittaa alle vuoden aikajänteellä.

Sijoitussalkun koolla oli kohderyhmän kesken melko suurta vaihtelevuutta, joka oli oletettavissa ottaen huomioon vastaajien ikäerot ja sijoituskokemuksen määrän erot. Alle 2000 euron arvoinen sijoitussalkku oli 5 prosentilla vastaajista. 12 prosenttia vastaajista ilmoitti salkun kooksi 2000–4999 euroa ja 6 prosenttia ilmoitti salkun kooksi 6 prosenttia. 7000–9999 euron arvoinen salkku oli 6 prosentilla vastaajista. Sijoitussalkun kooksi 10 000–19 999 euroa ilmoitti 28 prosenttia vastaajista ja 20 000–29 999 euron sijoitussalkku oli 6 prosentilla vastaajista. 30 000–39 999 euron arvoinen sijoitussalkku oli 4 prosentilla vastaajista ja 40 000–49 999 arvoinen salkku oli 2 prosentilla vastaajista. Suurin osa vastaajista, joka on 31 prosentti vastaajista ilmoitti sijoitussalkkunsaa arvon olevan yli 50 000 euroa.

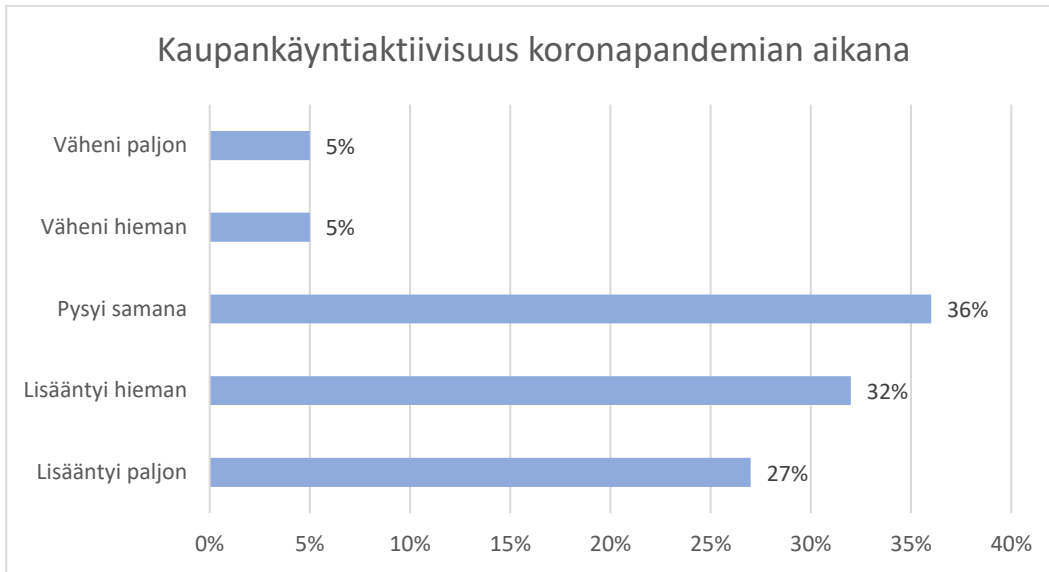
Kohderyhmän riskinsietokykyä mitattiin asteikolla 1–10, jossa luku 1 vastaa matalaa riskinsietokykyä ja luku 10 vastaa korkeaa riskinsietokykyä. Riskinsietokykyä ja käytettyä asteikkoa on käsitelty tarkemmin luvussa 2.4. Vastaajista 85 prosenttia ilmoitti riskinsietokykynsä olevan erittäin korkea eli tavoittelevat korkeaa tuottoa suuremmalla riskillä. 35 prosenttia vastaajista ilmoitti riskinsietokykynsä olevan kohtuullinen eli ovat valmiita ottamaan vähän riskiä suurempien tuottojen saavuttamiseksi. Vastaajista 7 prosenttia arvioi riskinsietokykynsä olevan matala eli sietää todella minimaalisesti riskiä suuremman tuoton saavuttamiseksi. Kukaan vastaajista ei kuitenkaan arvioinut riskinsietokykyään erittäin matalaksi.

Kuva 9. Vastaajien riskinsietokyky

6.3 Koronapandemian vaikutus kohderyhmän sijoituskäyttäytymiseen

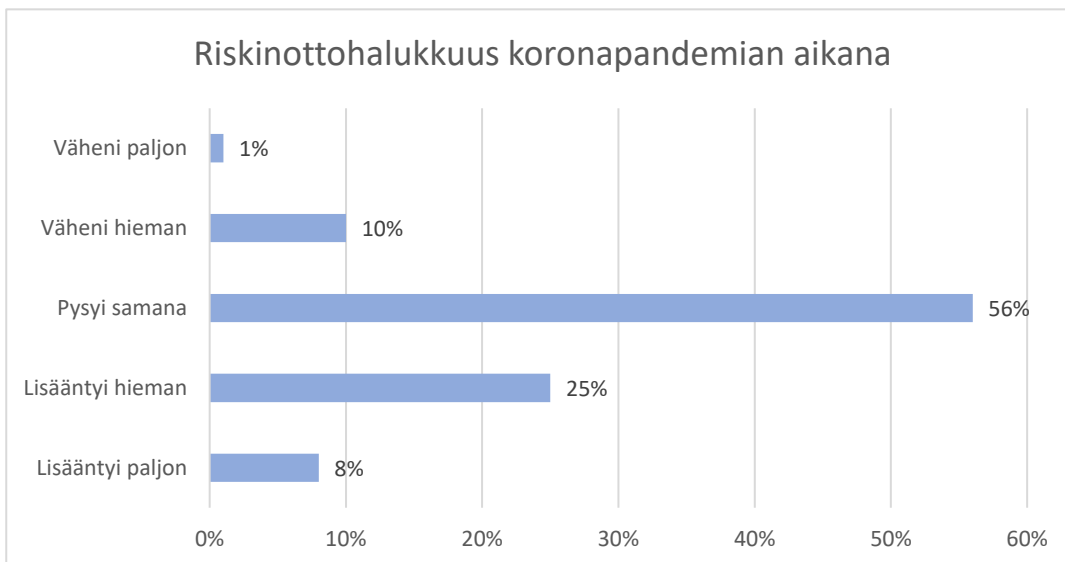
Kohderyhmän kaupankäyntiaktiivisuudessa voidaan havaita muutoksia koronapandemian aikana. Vastaajista 22 prosenttia ilmoitti kaupankäyntiaktiivisuutensa lisääntyneen paljon ja 32 prosenttia vastaajista ilmoitti sen lisääntyneen hieman. Vastaajista 5 prosenttia ilmoitti kaupankäyntiaktiivisuutensa vähentyneen paljon ja myös 5 prosenttia ilmoitti sen vähentyneen paljon. Suurin osa eli 36 prosenttia vastaajista ilmoitti kaupankäyntiaktiivisuutensa pysyneen samana koronapandemian aikana.

Kuva 10. Vastaajien kaupankäyntiaktiivisuus koronapandemian aikana

Yli

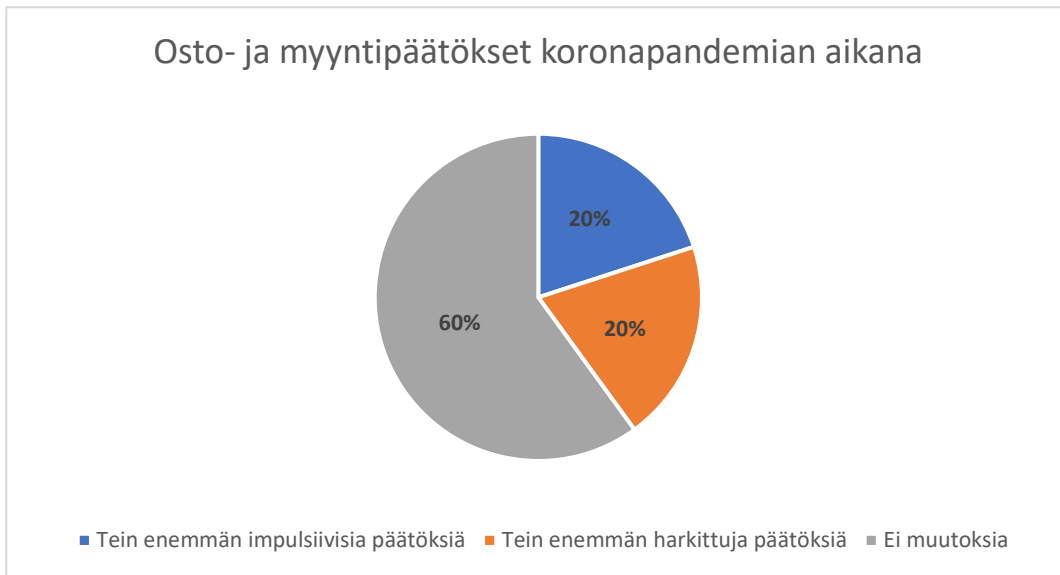
puolet eli 56 prosenttia vastaajista ilmoitti riskinottohalukkuutensa pysyneen samana koronapandemian aikana. 25 prosenttia vastaajista ilmoitti riskinottohalukkuutensa lisääntyneen hieman ja 8 prosenttia taas ilmoitti sen lisääntyneen paljon. 10 prosenttia vastaajista ilmoitti riskinottohalukkuutensa vähentyneen hieman ja vain prosentti vastaajista ilmoitti sen vähentyneen paljon koronapandemian aikana.

Kuva 11. Vastaajien riskinottohalukkuus koronapandemian aikana

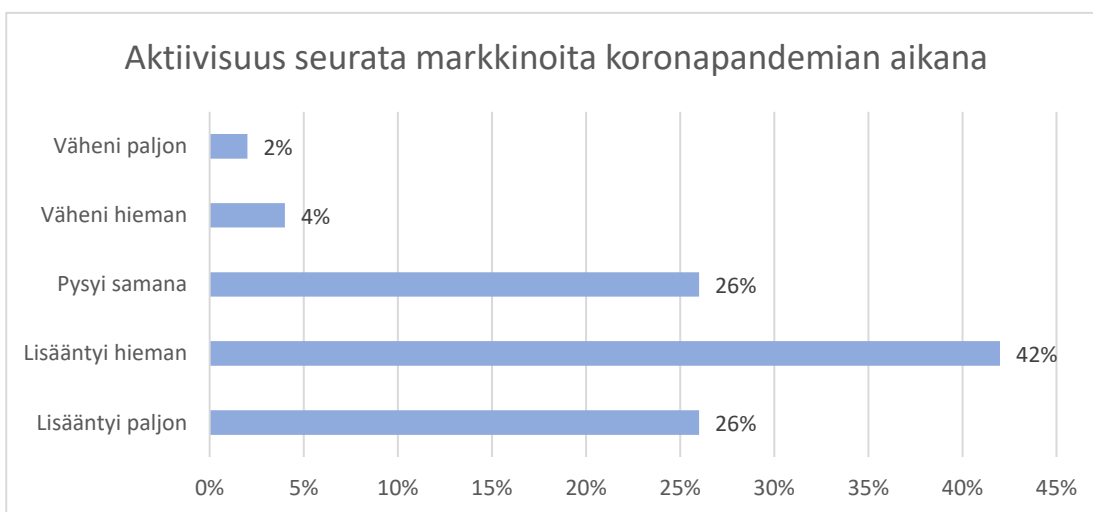
Vähän muutoksia voidaan myös havaita kohderyhmän osto- ja myyntikäyttäytymisessä. 20 prosenttia vastaajista ilmoitti tehneensä enemmän impulsiivisia päätöksiä koronapandemian aikana. Myös 20 prosenttia vastaajista ilmoitti tekevänsä enemmän harkittuja päätöksiä koronapandemian

aikana. Kuitenkin suurin osa eli 60 prosenttia vastaajista ilmoitti osto- ja myyntikäyttäytymisensä pysyneen samana koronapandemian aikana.

Kuva 12. Vastaajien osto- ja myyntipäätökset koronapandemian aikana

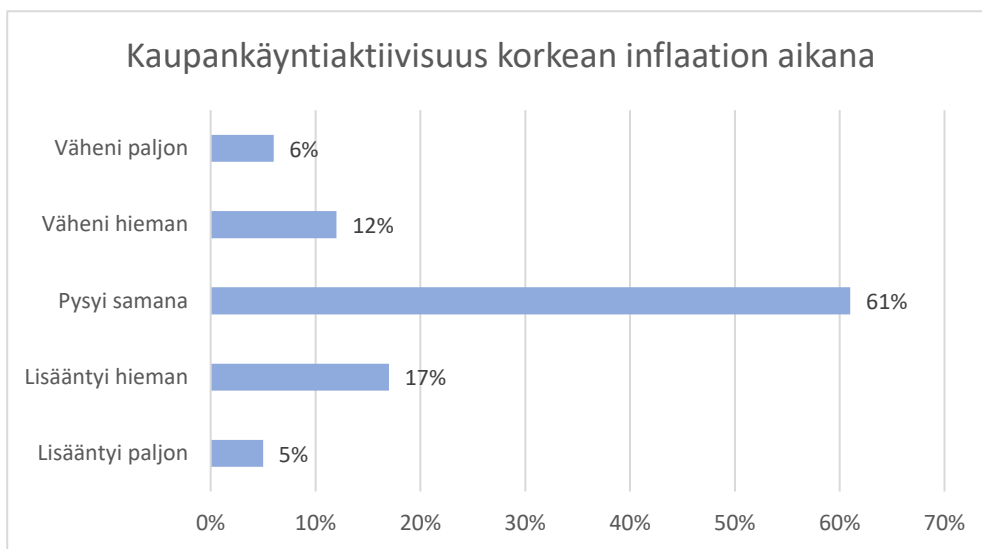
Koronapandemia sai sijoittajat seuraamaan sijoitusmarkkinoita enemmän sen aiheuttamien markkinoiden heilahtelujen vuoksi. Vastaajista 26 prosenttia ilmoitti aktiivisuutensa seurata markkinoita lisääntyneen paljon koronapandemian aikana. 42 prosenttia vastaajista ilmoitti aktiivisuutensa lisääntyneen hieman. Vain 4 prosenttia ilmoitti aktiivisuutensa vähentyneen hieman ja 2 prosenttia ilmoitti sen vähentyneen paljon. 26 prosenttia vastaajista ilmoitti aktiivisuutensa seurata sijoitusmarkkinoita pysyneen samana koronapandemian aikana.

Kuva 13. Vastaajien aktiivisuus seurata markkinoita koronapandemian aikana

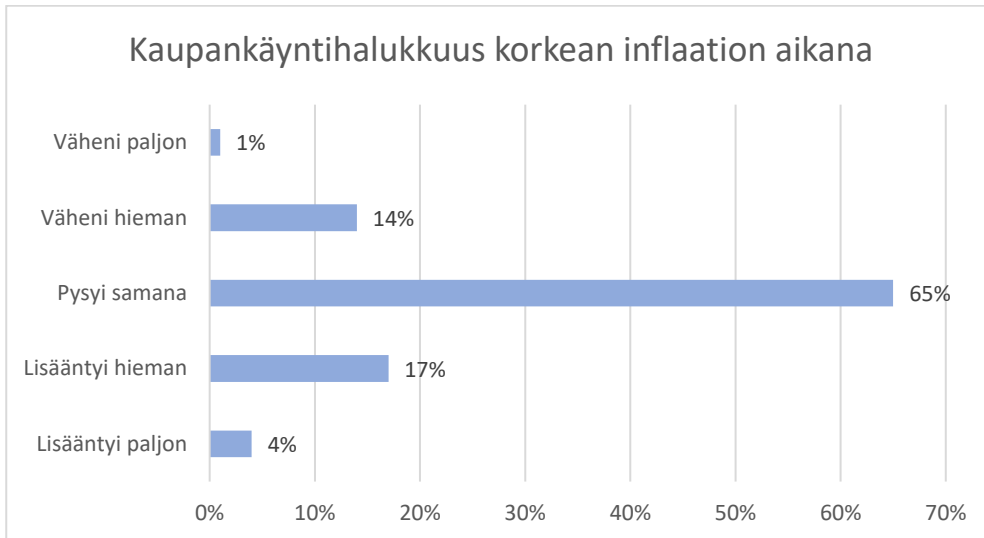
6.4 Korkean inflaation vaikutus kohderyhmän sijoituskäyttäytymiseen

Korkean inflaation vaikutuksia sijoituskäyttäytymiseen mitattiin samoilla kysymyksillä kuin koronapandemian aiheuttamia muutoksia. Korkea inflaatio on vaikuttanut myös sijoittajien kaupankäyntiaktiivisuuteen. 16 prosenttia vastaajista ilmoitti kaupankäyntiaktiivisuutensa lisääntyneen hieman ja 5 prosenttia ilmoitti sen lisääntyneen paljon. 12 prosenttia vastaajista ilmoitti kaupankäyntiaktiivisuutensa taas vähentyneen hieman ja 6 prosenttia ilmoitti sen vähentyneen paljon korkean inflaatiotason seurauksena. Suurin osa vastaajista eli 61 prosenttia vastaajista ilmoitti kaupankäyntiaktiivisuutensa pysyneen samana korkean inflaation aikana.

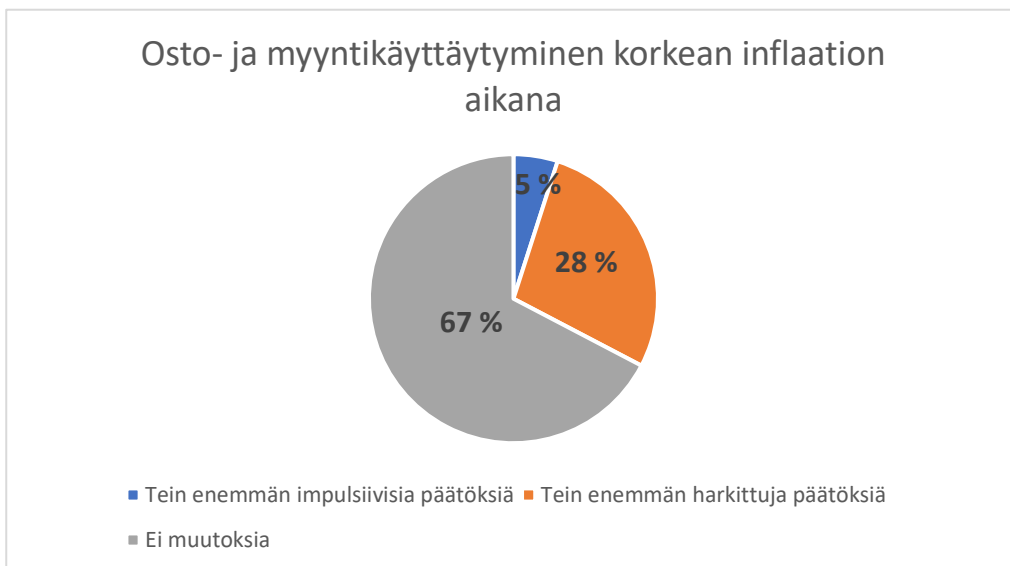
Kuva 14. Vastaajien kaupankäyntiaktiivisuus korkean inflaation aikana

Myös suurin osa vastaajista eli 65 prosenttia vastaajista ilmoitti riskinottohalukkuutensa pysyneen samana korkeasta inflaatiotasosta huolimatta. 16 prosenttia ilmoitti riskinottohalukkuutensa lisääntyneen ja 4 prosenttia ilmoitti sen lisääntyneen paljon. Vastaajista 14 prosenttia ilmoitti riskinottohalukkuutensa vähentyneen hieman ja vain yksi prosentti ilmoitti sen vähentyneen paljon.

Kuva 15. Vastaajien riskinottohalukkuus korkean inflaation aikana

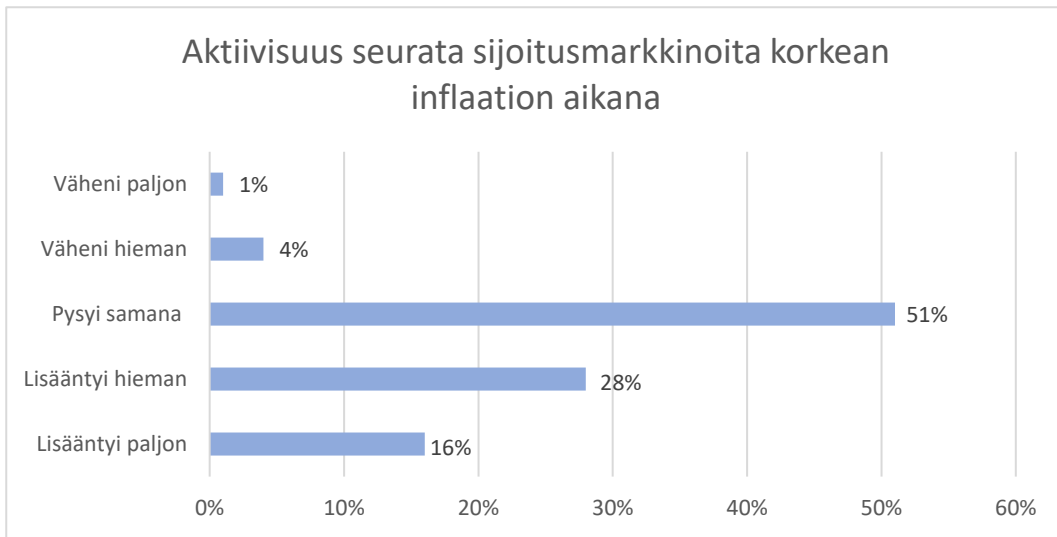
Vaikka valtaosa vastaajista eli 67 prosenttia koki, että korkea inflaatio ei ole vaikuttanut heidän osto- ja myyntipäätöksiinsä, voidaan silti huomata pientä muutosta kohderyhmän osto- ja myyntikäyttäytymisessä etenkin varovaisempaan suuntaan. Vastaajista 28 prosenttia ilmoittikin tehneensä enemmän harkittuja päätöksiä korkean inflaation aikana. 5 prosenttia ilmoitti taas tehneensä enemmän impulsiivisia päätöksiä korkean inflaation aikana.

Kuva 16. Vastaajien osto- ja myyntipäätökset korkean inflaation aikana

Korkea inflaatio on saanut vastaajat seuraamaan enemmän markkinoita, mutta kuitenkin noin puolet vastaajista eli 51 prosenttia ilmoitti aktiivisuutensa seurata markkinoita pysyneen samana korkean inflaation aikana. Vastaajista 28 prosenttia ilmoitti aktiivisuutensa lisääntyneen hieman ja 16 prosenttia ilmoitti sen lisääntyneen paljon korkean inflaation aikana. Pieni osa vastaajista ilmoitti

aktiivisuutensa seurata sijoitusmarkkinoita vähentyneen. Aktiivisuutensa hieman vähentyneeksi ilmoitti 4 prosenttia ja paljon vähentyneeksi vain yksi prosentti vastaajista.

Kuva 17. Vastaajien aktiivisuus seurata markkinoita korkean inflaation aikana

7 Pohdinta

Tässä luvussa keskitytään syvemmin tutkimustulosten tulkintaan ja niistä saatuihin johtopäätöksiin. Lisäksi luvussa käsitellään tutkimuksen luotettavuutta ja mahdollisia jatkotutkimusehdotuksia. Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa 18–35-vuotiaiden sijoituskäyttäytymistä ja sen muutoksia vuosina 2020–2022, jolloin markkinoita on heilautellut koronapandemia ja siitä seurannut korkea inflaatio. Tutkimuksen tavoitteena olikin keskittyä juuri näiden tapahtumien aikaiseen sijoituskäyttäytymiseen ja miten se eroaa sijoittajien käyttäytymisestä, kun markkinat ja talous ovat suhteellisen normaalissa tilassa. Markkinoiden normaalitilalla tarkoitetaan sitä, että ne ovat suhteellisen vakaat ja niitä ei uhkaa mikään niihin mahdollisesti vaikuttava tekijä.

7.1 Johtopäätökset

Kyselylomakkeeseen vastasi yhteensä 85 sijoittajaa, jotka kaikki kuuluivat tutkimuksen kohderyhmään eli 18–35-vuotiaisiin sijoittajiin. Miehiä vastasi kyselyyn 58 ja naisia 27. Tutkimuksen kohderyhmän ikäjakauma on melko laaja ja monet vastaajat ovat vielä eri elämäntilanteissa ja eri vaiheissa sijoitusurallaan. Suurin osa vastaajista olivat korkeakoulututkinnot suorittaneita, työssäkäyviä ja keskituloisia suomalaisia, jotka ovat sijoittaneet 4–6 vuotta.

Sijoittamisen motiiveiksi nousi selkeästi vaurastuminen ja taloudellinen riippumattomuus, jotka ilmoittivat motiivikseen yli puolet vastaajista. Vaurastuminen ja taloudellinen riippumattomuus ovat todella yleisiä motiiveja sijoittamiselle ja sen aloittamiseen. Motiivit tukevat myös kohderyhmän aikajännettä, jonka suurin osa ilmoitti olevan yli 10 vuotta. Kuten viitekehyksen luvussa 2.3 on mainittu, vaurastuminen ja taloudellinen riippumattomuus eivät tapahdu yleensä yhdessä yössä vaan siihen vaaditaan pitkäjänteisyyttä sekä kärsivällisyyttä. Vähiten 18–35-vuotiaat sijoittavat korkorahastoihin, johdannaisiin ja metsään.

Suosituimpia sijoitustuotteita 18–35-vuotiaiden keskuudessa olivat selkeästi kotimaiset ja ulkomaiset osakkeet. Viitekehyksen luvussa 3.1 on mainittu, että osakkeet sopivat sijoittajille, jotka hakevat sijoituksilleen korkeaa tuottoa ja sietää riskiä. Vastaajien motiivit vaurastumisesta huomioon ottaen, osakkeisiin sijoittaminen on paras vaihtoehto sen saavuttamiseksi. Lisäksi moni sijoitti rahastoihin, erityisesti indeksi- ja osakerahastoihin, jotka ovat vähäriskisempiä. Rahastojen suosio perustuu juuri niiden vaivattomuuteen, vähäriskisyyteen ja vakaaseen tuottoon. Rahastot ovat myös hyvä erinomainen tapa säästää ja hajauttaa sijoituksiaan.

Tutkimustuloksista voidaan havaita, että kohderyhmä sietää keskimäärin hyvin riskiä, joka selittää myös osakkeiden suuren painotuksen heidän sijoitussalkuissaan. Suurimmalla osalla vastaajista

on korkea riskinsietokyky, joka tarkoittaa viitekehysten luvun 2.4 mukaan heidän hakevan korkeaa tuottoa suurella riskillä eivätkä huolestu arvonalenemisesta helposti.

Tutkimustulokset osoittivat, että koronapandemia oli vaikuttanut noin 50 prosenttiin sijoittajista ja ovat lisäsivät aktiivisuuttaan sijoitusmarkkinoilla. Aktiivisuuden lisääntyminen voi johtua viitekehysten luvussa 4.3 mainitusta osakkeiden hintojen laskusta, jota voitiin havaita varsinkin koronapandemian alkuvaiheessa. Koronapandemian alkupuolella markkinat notkahtivat ja sijoittajat alkoivat myydä arvonomahattamisen pelossa sijoituksiaan pois. Toisaalta notkahdus sai myös sijoittajat ostamaan halvalla mahdollisen arvonnousun toivossa maailman tilanteen normalisoituessa.

Vaikka kaupankäyntiaktiivisuus lisääntyi, tutkimuksen tuloksista voidaan havaita, että koronapandemia ei vaikuttanut suurimman osan osto- ja myyntipäätöksiin. Alle puolet kokivat muutoksia päätöksenteossään, joista puolet tekivät enemmän impulsiivisia päätöksiä ja puolet enemmän harkittuja päätöksiä. Osan kokemasta lisääntyneestä impulsiivisesta käyttäytymisestä osto- tai myyntipäätöstä tehdessään tukee viitekehysten luvussa 4.3 mainittu pandemian alkuvaiheen paniikki ja laumakäyttäytyminen, joka sai sijoittajat toimimaan impulsiivisemmin osto- ja myyntipäätöksiä tehdessään.

Koronapandemia sai suurimman osan sijoittajista seuraamaan markkinoita aktiivisemmin. Viitekehysten luvun 4.3 mukaan koronaviruspandemia oli uudenlainen tilanne markkinoilla eikä kukaan tiennyt miten se vaikuttaa sijoitusmarkkinoihin ja kuinka kauan sen vaikutukset tulisivat kestämään. Nopeat koronatilantere vaihtelut ja epävakaus sai sijoittajat seuraamaan sijoitusmarkkinoita ja omia sijoituksiaan aktiivisemmin.

Koronapandemiaa seurannut korkea inflaatio näkyi myös jonkin verran sijoittajien käyttäytymisessä, mutta kuitenkin selkeästi vähemmän kuin koronapandemia. Yli puolet kokivat, että korkealla inflaatiolla ei ole ollut vaikutusta heidän kaupankäyntiaktiivisuuteensa eikä se ole vaikuttanut myöskään heidän osto- ja myyntipäätöksiinsään. Inflaatio on sijoittajalle tutumpi ilmiö markkinoilla kuin koronapandemia, jolloin sijoittajat tietävät paremmin, miten korkea inflaatio vaikuttaa eri sijoituskoh-teisiin. Viitekehysten luvussa 4.4 on kerrottu inflaation syövän sekä rahan, että sijoitusten arvoa, mutta sijoitusten tuoton pysyessä inflaatiotasoa korkeammalla pitkällä aikavälillä, ei lyhyen aikavälin heilahtelut saa sijoittajia vielä huolestumaan. Vaikka korkealla inflaatio ei ole vaikuttanut suu- resti sijoittajien kaupankäyntiaktiivisuuteen tai osto- ja myyntikäyttäytymiseen, on se saanut sijoitta- jia seuraamaan aktiivisemmin sijoitusmarkkinoita. Lähes puolet kokivat, että korkea inflaatio on saanut heidät seuraamaan sijoitusmarkkinoita enemmän.

Yhteenvedona voidaan todeta, että koronapandemia eikä korkea inflaatio ole vaikuttanut merkittävästi 18–35-vuotiaiden suomalaisten sijoituskäyttäytymiseen. Suurin osa sijoittajista koki

käytöksensä pysyneen samana sekä koronapandemian että inflaation aikana. Koronapandemia ja korkea inflaatio on kuitenkin saanut suurimman osan sijoittajista seuraamaan enemmän sijoitusmarkkinoita, joka kertoo jonkinlaisesta varovaisuudesta ja epävarmuudesta tulevaisuudesta. Lisäksi voidaan todeta, että koronapandemian aikana sijoittajat kokivat enemmän muutoksia sijoituskäyttäytymisessään erityisesti kaupankäyntiaktiivisuudessaan kuin korkean inflaation aikana. Tämä voi johtua koronapandemian alkuvaiheesta tapahtuneesta pörssinotkahduksesta ja erityisesti osakkeiden arvonlaskusta.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Jokaisessa tutkimuksessa tutkijan on tärkeää arvioida kriittisesti tutkimuksen luotettavuutta ja esittää mahdolliset luotettavuutta huonontavat tekijät, kuten esimerkiksi alhainen vastausprosentti tai väärinymmärretyt kysymykset. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan mitata tutkimuksen validiteetilla. Validi tutkimus mittaa sitä, mitä oli tarkoituskin. Validi tutkimus ei myöskään sisällä systemaattisia virheitä ja antaa keskimääräisesti oikeita tuloksia. Tutkimuksen validius voidaan varmistaa huolellisella suunnittelulla ja harkitulla tiedonkeruulla. Kysymysten tulee olla oikeita asioita mittaavia, yksiselitteisiä ja kattaa koko tutkimusongelman kysymykset. Perusjoukon täytyy olla myös määritelty selkeästi ja luetteloitu. Otoksen tulee olla myös edustava ja se on tehty koko perusjoukosta sopivalla otantamenetelmällä. (Heikkilä 2014.)

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan mitata myös tutkimuksen reliabiliteetilla. Reliaabeli tutkimus antaa tarkkoja tuloksia, jotka voidaan toistaa uudelleen samanlaisin tuloksin. Luotettavien tulosten saamiseksi täytyy varmistaa, että otos on riittävän suuri ja edustava. Myös tiedonkeruu, tulosten syöttäminen ja käsittely täytyy tehdä huolellisesti ja virheettömästi. Aineiston asiantunteva käsittely ei kuitenkaan pelasta koko tutkimusta, jos tutkimus on heikosti suunniteltu tai lomakkeen kysymyksillä ei saada vastausta itse tutkimusongelmaan. (Heikkilä 2014.)

Pyrin lisäämään tutkimuksen luotettavuutta valitsemalla viitekehukseen hyviä ja luotettavia lähteitä, jotka tukevat hyvin tutkimusta ja siitä saatuja tuloksia. Joistakin aiheista, kuten sijoitusikäyttäytymisestä oli kuitenkin vaikeampi löytää suomenkielisiä luotettavia lähteitä ja kirjallisuutta kuin ajattelin, mutta hyödynsin suomenkielisten lähteiden lisäksi myös englanninkielisiä lähteitä. Lähteissä on paljon tämän vuoksi myös verkkolähteitä, mutta olen arvioinut niiden kirjoittajien ja nettisivujen luotettavuuden ennen lähteen käyttämistä opinnäytetyössä.

Tutkimuksen kannalta luotettavuutta lisäsin rajaamalla kohderyhmän 18–35-vuotiaisiin, joka on siltikin vielä melko laaja, mutta kuitenkin suppeampi kuin kaikkien sijoittajien sijoitusikäyttäytymisen tutkiminen. Kyselylomakkeeseen pyrin laatimaan mahdollisimman yksinkertaisia ja helposti ymmärrettäviä kysymyksiä, joiden avulla saan kuitenkin vastauksen tutkimusongelmaan. Julkaisin

kyselylomakkeen myös suuressa yli 100 000 jäsenen Facebook -ryhmässä, jossa on monenlaisia sijoittajia, mahdollisimman suuren ja edustavan otoksen saamiseksi. Vastausmäärä jäi kuitenkin melko vähäiseksi, ottaen huomioon suuren perusjoukon. Koen, että sillä saa kuitenkin riittävän kovan perusjoukon sijoituskäyttäytymisestä ja vastaa vähintään suuntaa antavasti pääongelmaan.

8 Oma oppiminen

Opinnäytetyö sai hieman nihkeän alun syksyllä 2022, kun työt ja vielä jäljellä olleet kurssit veivät paljon aikaa opinnäytetyön kirjoittamiselta. Lisäksi opinnäytetyön aiheen keksimisessä oli haasteita, mutta tiesin kuitenkin tekeväni opinnäytetyön sijoittamisesta. Tein karkean suunnitelman syksyn aikana, mutta aihe tarkentui vielä ja tein muutoksia suunnitelmaan. Aihe ja suunnitelma olivat valmiita tammikuussa 2023 ja aloitin kirjoittamaan tutkimuksen viitekehystä. Kurssit oli jo onneksi tehty, mutta työt veivät vielä jonkin verran aikaa ja energiaa, joten tuntui ettei kirjoittaminen etene mihinkään ja tauot kirjoittamisesta saattoivat venyä pitkiksi. Tarkka oman elämän aikatauluttaminen kuitenkin auttoi ja pääsin kirjoittamisessa hyvään vauhtiin.

Viitekehysten kirjoittaminen tuntui minusta opinnäytetyön haastavimmalta ja työläimmältä osuudelta. Lähteiden hakeminen, lukeminen ja niiden sisäistäminen vei paljon aikaa ja vaativat paljon keskittymistä. Prosessia helpotti kuitenkin se, että olin jo suunnitelmavaiheessa luetellut mahdollisia lähteitä, joita käytinkin tässä työssä melko paljon. Lisäksi tekemistä helpotti, että aihe oli itseäni kiinnostava ja olin aidosti kiinnostunut oppimaan lisää sijoittamisesta ja sen eri muodoista.

Pidin paljon työn empiirisestä osiosta, sillä itsestäni oli mielenkiintoista nähdä miten koronapandemia ja korkea inflaatio ovat vaikuttaneet ihmisten sijoituskäyttäytymiseen. Vaikka pidin paljon tutkimusosuuden tekemisestä, oli kyselylomakkeen luominen kuitenkin myös yksi haastavimmista osuuksista opinnäytetyöprosessissa. Halusin pitää kyselylomakkeen tiiviinä, mutta aiheen laajuus sai kysymysten asettelusta vaikeaa, jotta ne vastaisivat tarpeeksi kattavasti tutkimusongelmaan. Jälkikäteen ajateltuna, olisin ehkä tehnyt kyselylomakkeen vähän eri tavalla tai sitten olisin rajannut aihetta tiiviimmäksi. Olen kuitenkin lopputulokseen tyytyväinen.

Alun haasteista huolimatta, koen kuitenkin, että opinnäytetyöprosessi sujui hyvin. Sain opinnäytetyöni valmiiksi aikataulussa, vaikka välillä muiden kiireiden vuoksi tuntui, että aika loppuu väkisin kesken. Eniten minua motivoi lopputuloksen saavuttaminen, johon olen itse tyytyväinen sekä myös aikataulussa valmistuminen. Töiden, opinnäytetyön kirjoittamisen ja muun elämän tasapainottaminen opetti minulle oman ajankäytön hallintaa. Opin myös valtavasti sijoittamisesta ja varmasti tulen hyödyntämään oppimiani asioita omassa elämässäni sekä mahdollisesti myös työelämässä.

Lähteet

Adams, M. 2023. Who is Satoshi Nakamoto. Forber Advisor. Luettavissa: <https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/who-is-satoshi-nakamoto/>. Luettu: 10.3.2023.

Anttila, T. 2004. It-kupla oli pörssitaivaan musta aukko. Turun Sanomat. Luettavissa: <https://www.ts.fi/uutiset/1073977134>. Luettu: 23.3.2023.

Baker, H.K. & Nofsinger, J.R. 2010. Behavioral Finance: Investors, Corporations, and Markets. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken New Jersey. E-kirja. Luettu: 24.4.2023.

Blomster, H. 2018. Miksi sijoittaa? Salkunrakentaja. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2018/02/miksi-sijoittaa/>. Luettu: 24.4.2023.

Blomster, H. 2021. Sijoituskohteena metsä. Salkunrakentaja. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2021/06/sijoituskohteena-metsa/>. Luettu: 20.3.2023.

Corin, L. 2022. Inflaatio kiusaa sijoittajia. Aktia. Luettavissa: <https://www.aktia.fi/fi/uutisarkisto/uutinen/2022/10/24/inflaatio-kiusaa-sijoittajia>. Luettu: 14.4.2023.

Curry, B & Napoletano E. 2022. What is Investing? How can you start investing? Forber Advisor. Luettavissa: <https://www.forbes.com/advisor/investing/what-is-investing/>. Luettu: 16.2.2023.

Erkkilä, J. 2018. Tehokas rintama ja optimaalinen sijoitussalkku. Salkunrakentaja. Luettavissa: <http://www.salkunrakentaja.com/2012/10/tehokas-rintama-ja-optimaalinen-sijoitussalkku/>. Luettu: 27.3.2023.

Erkkilä, J. 2019. Yhdistelmärahasto on helppo, mutta kallis sijoitusmuoto. Salkunrakentaja. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2019/04/yhdistelmarahasto-sijoitusmuoto/>. Luettu: 2.3.2023.

Erkkilä, J. 2023. Pörssiromahduksen anatomia – It-kupla murskasi internethuuman ryminällä vuosituhatien vaihteessa. Salkunrakentaja. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2023/01/porssikupla-anatomia-it-huuma/>. Luettu: 20.3.2023.

Finanssivalvonta. 2021. Toimintakertomus 2020. Finanssimarkkinoiden tila. Luettavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/tiedotteet-ja-julkaisut/toimintakertomukset/toimintakertomus-2020/finanssimarkkinat/>. Luettu: 29.3.2023.

Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Diaesitys. Luettavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>. Luettu: 25.4.2023.

Hukkanen, V & Sullström, H. 2023. Asuntolainojen korot nousevat entistä lujempaa: Neljän prosentin haamuraja on rikkoutumassa, eikä nousu ole jäämässä tähän. Yle Uutiset. Luettavissa: <https://yle.fi/a/74-20021621>. Luettu: 14.4.2023.

Huovinen, H. 2021. Metsäsijoittamisen vaihtoehdot – miten sijoittaja pääsee mukaan? Salkunrakentaja. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2021/09/metsasijoittamisen-vaihtoehdot/>. Luettu: 20.3.2023.

Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, E. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. 8., uudistettu painos. Alma Talent. Helsinki. E-kirja. Luettu: 8.2.2023.

Kestilä, L., Kapiainen, S., Mesiäislehto, M. & Rissanen, P. 2022. Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen. Asiantuntija-arvio, kevät 2022. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Luettavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevät2022_vs2.pdf?sequence=7&isAllowed=y. Luettu: 13.4.2023.

Knüpfer, S. & Puttonen, V. 2018. Moderni Rahoitus. 10., uudistettu painos. Alma Talent. Helsinki. E-kirja. Luettu: 24.4.2023.

Korhonen, I & Virolainen, K. 2020. Koronavirus aiheutti maailmantalouden äkkipysähdyksen. Euro & Talous. Luettavissa: <https://www.eurojatalous.fi/fi/2020/1/maailmantalouden-akkipysahdys/>. Luettu: 27.4.2023.

Kukkasniemi, T. 2022. Riskinsietokyky ja riskinottohalu määrittävät millainen sijoittaja olet. Taloustaito. Luettavissa: <https://www.taloustaito.fi/blogit/topias-kukkasniemi/riskinsietokyky-ja-riskinottohalu-maarittavat-millainen-sijoittaja-olet/#df04b139>. Luettu: 15.4.2023.

Lepikkö, J. 2022 Koronavirus tai edes toinen aalto ei saa osakkeita laskemaan. Ajankohtaista pörsissä. Nordnet. Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/blogi/koronavirus-tai-edes-toinen-aalto-ei-saa-osakkeita-laskemaan/>. Luettu 13.4.2023.

Lindholm, T., Kettunen, J. & Turunen, J. 2016. Globaali kansantalous. Edita. Helsinki. E-kirja. Luettu: 23.3.2023.

Lindström, K & Lindström, T. 2011. Onnistu osakemarkkinoilla. Talentum. Helsinki. E-kirja. Luettu: 22.3.2023.

- Mäntylä, J-M. 2021. Suomalaiset hullaantuivat ulkomaisista osakkeista: Uusista sijoituksista jo lähes 40 % menee ulkomaille – Tesla on piensijoittajien suosikki. Yle. Luettavissa: <https://yle.fi/a/3-11887696>. Luettu: 27.3.2023.
- Mikkonen, H. 2023. Välitilinpäätös Ukrainan sodan vaikutuksista Suomen talouteen. Kauppalehti. Luettavissa: <https://www.kauppalehti.fi/kumppanisisallot/saastopankki/valitilinpaatos-ukrainan-sodan-vaikutuksista-suomen-talouteen/>. Luettu: 29.3.2023.
- Närhi, J. 2023. Suomalaisnuoret sijoittavat enemmän kuin koskaan. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/talous/art-2000009415940.html>. Luettu: 29.4.2023.
- Nasdaq. 2023. OMXH25 Helsinki 25. Indeksit. Luettavissa: https://www.nasdaqomxnordic.com/visitour/soguleg_gogn?languageId=4&Instrument=FI0008900212. Luettu: 1.5.2023.
- Nieminen M. 2019. Onko listaamattomiin yhtiöihin sijoittaminen kannattavaa? Salkunrakentaja. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2019/07/onko-listaamattomiin-yhtiöihin-sijoittaminen-kannattavaa/>. Luettu: 9.2.2023.
- Nordea. s.a.a. ETF-sijoittaminen ja ETF-rahastot. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/etf-rahastot.html>. Luettu: 4.3.2023.
- Nordea. s.a.b. Osakerahastot. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/osakerahastot.html>. Luettu: 1.3.2023.
- Nordnet. s.a.a. Indeksirahastot. Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/fi/markkina/rahastosijoittaminen/indeksirahastot>. Luettu: 2.3.2023.
- Nordnet. s.a.b. Miksi sijoittamisen aloittaminen kannattaa. Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/fi/opi-uutta/koulu/sijoittamisen-alkeet/sijoittamisen-aloittaminen-kannattaa>. Luettu: 27.4.2023.
- Oinonen, S & Pönkä, H. 2022. Koronapandemiasta toipuminen kiihdytti inflaatiota, mutta inflaation ennustetaan tasaantuvan. Euro ja talous. Luettavissa: <https://www.eurojatalous.fi/fi/2022/artikkelit/koronapandemiasta-toipuminen-kiihdytti-inflaatiota-mutta-inflaation-ennustetaan-tasaantuvan/>. Luettu: 14.4.2023.
- Osakesijoittaja. s.a.a. ETF-sijoittaminen. Luettavissa: <https://osakesijoittaja.fi/etf-rahastot/>. Luettavissa: 4.3.2023.
- Osakesijoittaja.fi. s.a.b. Korkorahastot sijoituskohteena 2023. Luettavissa: <https://osakesijoittaja.fi/korkorahastot/>. Luettu: 1.3.2023.

Osakesijoittaja.fi. s.a.c. Kryptovaluutat 2023. Luettavissa: <https://osakesijoittaja.fi/kryptovaluutat/>.
Luettu: 10.3.2023.

Pörssisäätiö. 2015. Sijoitusrahastopas. Luettavissa: https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf. Luettu: 1.3.2023.

Poutanen, L & Vilmi, L. 2022. Venäjän hyökkäys Ukrainaan nostaa energian hintaa ja pitkittää nopean inflaation jaksoa. Euro ja talous. Luettavissa: <https://www.eurojatalous.fi/fi/2022/artikkelit/venajan-hyokkays-ukraina-nostaa-energian-hintaa-ja-pitkittaa-nopean-inflaation-jaksoa/>. Luettu: 14.4.2023.

Punainen risti. 2022. Epidemia ja pandemia. Luettavissa: <https://www.punainenristi.fi/tyomme/kansainvalinen-apu/epidemia-ja-pandemia/>. Luettu: 28.3.2023.

Puttonen, V & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin? 5. uudistettupainos. Talentum. Helsinki. E-kirja. Luettu: 16.2.2023.

Rambow, J. 2022. Behavioral Finance is a science that analyzes why investors often make misguided choices. Personal Finance. Business Insider. Luettavissa: <https://www.businessinsider.com/personal-finance/what-is-behavioral-finance?r=US&IR=T>. Luettu: 24.4.2023.

Sijoittaja.fi s.a.a. Tavoitteena taloudellinen riippumattomuus. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/miksi-sijoittaa/taloudellinen-riippumattomuus/>. Luettu: 24.4.2023.

Sijoittaja.fi. 2022. Suomalaisten suosituin sijoitus on pankkitili – osakkeet nousussa. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/352799/suomalaisten-saastaminen-ja-sijoittaminen/>. Luettu: 27.3.2023.

Sijoittaja.fi. s.a.b. Johdannaiset. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mihin-voi-sijoittaa/johdannaiset/>. Luettu: 10.3.2023.

Sijoittajabarometri. 2022. Tietoykkönen Oy. Luettavissa: <https://www.porssisaatio.fi/blog/2022/05/05/sota-ukrainassa-vaikuttaa-yksityissijoittajien-kaytokseen-eri-tavoin/#inflaatio>. Luettu: 27.4.2023.

Singh, M. 2023. The 2007-2008 Financial Crisis in Review. Investopedia. Luettavissa: <https://www.investopedia.com/articles/economics/09/financial-crisis-review.asp>. Luettu: 23.3.2023.

Suomen Pankki. 2023. Säästäminen ja sijoittaminen. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/>. Luettu: 27.3.2023.

Tilastokeskus. 2013. Talouskriisi on kohdellut lempeästi suomalaisten asumista. Luettavissa: https://www.stat.fi/artikkelit/2013/art_2013-03-11_008.html?s=0. Luettu: 28.3.2023.

UPM Metsä. s.a. Metsä on sijoitus, joka kasvaa. Luettavissa: <https://www.upmmetsa.fi/tietoa-ja-tapahtumia/artikkelit/sijoitus-joka-kasvaa-suhdanteista-huolimatta/>. Luettu: 20.3.2023.

Valtiovarainministeriö. 2022. Venäjän hyökkäys Ukrainaan synkentää talouden näkymiä. Valtioneuvosto. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/venajan-hyokkays-ukrainaan-synkentaa-talouden-nakymia>. Luettu: 29.3.2023.

Valtiovarainministeriö. 2023. Suomi ponnistaa taantumasta kasvuun loppuvuonna. Valtioneuvosto. Luettavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/talousennuste-kevat-2023>. Luettu: 29.3.2023.

World Health Organization. s.a. Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. Luettavissa: <https://www.who.int/europe/emergencies/situations/covid-19>. Luettu: 28.3.2023.

Yle. 2023. Näin koronakriisi vaikuttaa talouteen. Luettavissa: <https://yle.fi/a/3-11767848>. Luettu: 28.3.2023.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

18-35 vuotiaiden sijoituskäyttäytyminen ja sen muutokset vuosina 2020-2022.

1. Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- Muu

2. Ikä

3. Koulutustaso

- Peruskoulu
- Toisen asteen koulutus (ammattikoulu/lukio)
- Korkeakoulututkinto

4. Elämäntilanne

- Opiskelija
- Työssäkäyvä opiskelija
- Työssäkäyvä
- Työtön
- Yrittäjä

5. Vuositulot keskimäärin

- 0 - 19 999 €
- 20 000 - 39 999 €
- 40 000 - 59 999 €
- 60 000 - 79 999 €
- 80 000 - 99 999 €
- 100 000 € tai enemmän

6. Kuinka kauan olet sijoittanut

- Alle vuoden
- 1-3 vuotta
- 4-6 vuotta
- 7-9
- 10 vuotta tai enemmän

7. Mikä on sijoittamisesi motiivi? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Vaurastuminen
 - Lisätulojen ansaitseminen
 - Taloudellisen riippumattomuuden saavuttaminen
 - Asunnon ostaminen
 - Muu isompi hankinta
 - Jokin muu, mikä?
-

8. Mihin sijoitustuotteisiin sijoitat?

- Kotimaiset osakkeet
- Ulkomaiset osakkeet
- Osakerahastot
- Korkorahastot
- Yhdistelmärahastot
- Indeksirahastot
- ETF-rahastot
- Kiinteistöt
- Metsä
- Johdannaiset
- Kryptovaluutat

9. Mikä on sijoitustesi aikajänne?

- alle vuosi
- 1-2 vuotta
- 3-5 vuotta
- 5-9 vuotta

yli 10 vuotta

10. Sijoitussalkun koko

- Alle 2000 €
- 2000 - 4999 €
- 5000 - 6999 €
- 7000 - 9999 €
- 10 000 - 19 999 €
- 20 000 - 29 999 €
- 30 000 - 39 999 €
- 40 000 - 49 999 €
- 50 000 € tai enemmän

11. Miten arvoisit oman riskinsietokykyysi?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Matala	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Korkea

12. Miten kaupankäyntiaktiivisuutesi muuttui koronapandemian aikana?

- Lisääntyi paljon
- Lisääntyi hieman
- Pysyi samana
- Väheni hieman
- Väheni paljon

13. Miten koronapandemia vaikutti riskinottohalukkuuteesi?

- Lisääntyi paljon
- Lisääntyi hieman
- Pysyi samana
- Väheni hieman
- Väheni paljon

14. M iten koronapandemia vaikutti osto- ja myyntipäätöksiisi?

- Tein enemmän impulsiivisia päätöksiä
- Tein enemmän harkittuja päätöksiä
- Ei muutoksia

15. M iten koronapandemia vaikutti aktiivisuuteesi seurata sijoitusmarkkinoita?

- Lisääntyi paljon
- Lisääntyi hieman
- Pysyi samana
- Väheni hieman
- Väheni paljon

16. M iten korkea inflaatio on vaikuttanut kaupankäyntiaktiivisuuteesi?

- Lisääntynyt paljon
- Lisääntynyt hieman
- Pysynyt samana
- Vähentynyt hieman
- Vähentynyt paljon

17. M iten korkea inflaatio on vaikuttanut riskinottohalukkuuteesi?

- Lisääntyi paljon
- Lisääntyi hieman
- Pysyi samana
- Väheni hieman
- Väheni paljon

18. M iten korkea inflaatio on vaikuttanut osto- ja myyntipäätöksiisi?

- Olen tehnyt enemmän impulsiivisia päätöksiä
- Olen tehnyt enemmän harkittuja päätöksiä
- Ei ole vaikuttanut

19. Miten korkea inflaatio on vaikuttanut aktiivisuuteesi seurata sijoitusmarkkinoita?

- Lisääntynyt paljon
- Lisääntynyt hieman
- Pysynyt samana
- Vähentynyt hieman
- Vähentynyt paljon